

לחיות באור הפרשה

עם תורה דעתיקא
סתימאה דעתידא
לאתגליא לעתיד-לבא

י"ז בעז"ה ע"י "מכון אור האורות"
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

האזנה

B48148@gmail.com

המתנה

ל'לקוטי מוהר"ן' על התורה ומועדיה

גליון 68

פרשת שלח תש"ב

פי שבאמת לאמתו רצונו שימסר נפשו וישפר כל המניעות.

"איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו" (במדבר יג, ב)

ב. ח"א ט; קיב - ענין נסחאות התפלה, פי יש י"ב שערים. "שיש י"ב שבטים כנגד י"ב מזלות" (שמות רבה טו, ו; תקוני-זהר לו, נט.) - "וכל שבט ושבט יש לו נסחא מיוחדת ושער מיוחד, לפנס דרך שם תפלתו" (שער-הפנות, דרושי עלינו-לשבח א). וכל 'שבט' מעורר בתפלתו, פח מזלו שבשנים-עשר מזלות. והמזל מאיר למטה, ומגדל הצמח, ושאר דבריו הצריכים אליו.

וצריך להעלות תפלתו לשער השבט שלו, פי אם יגיע לשער שבט אחר - לא יוכל לעלות.

והינו: "שנצטער אבא בנימין כל ימיו על תפלתו שתהא סמוכה למטתו" (ברכות ה); פי "איש למטה אבותיו תשלחו" (במדבר יג, ב) - שצריך לשלח התפלה "למטה אבותיו" - הינו: ל'שבט' שלו. והינו: "שתהא סמוכה למטתי" - 'למטה' שלו.

"עלו זה בנגב ועליתם את ההר" (במדבר יג, יז)
"הוא היה הפסלת של ארץ-ישראל" (רש"י)

ג. ח"א פא - "עלו זה בנגב ועליתם את ההר" (במדבר יג, יז), ופרש רש"י: "פסלת ארץ-ישראל". הכלל הוא: פשהצדיק מדבר בתורה או בתפלה - נקרא 'ארץ-ישראל', והדבורים שהוא מדבר עם

שלח לך אנשים" (במדבר יג, ב)

א. חיי מוהר"ן תו - אפלו אם הוא ז"ל בעצמו מצוה ומסכים לבלי להיות אצלו על ראשי-השנה, חלילה להסתפל על זה, וצריכין לזהר מאד לבלי לשאל אותו שום שאלה על זה, פי הוא ישיב בודאי לבלי להיות, ואף-על-פי-כן בנקדת האמת לאמתו צריכין להיות דיקא.

וענין זה נוגע למה שאמרו רז"ל (מכות י): "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו", וכן בשלוח מרגלים שהכרח משה רבנו עליוהשלום בעצמו לשלחם, אף-על-פי שבאמת רצונו לא היה כלל בזה.

וענין זה ראינו מרבנו ז"ל כמה פעמים, בפרט בענין 'ראשי-השנה', שהיו אנשים שהיו להם מניעות, ושאלו אותו, והשיב להם: "שלא יהיו על ראשי-השנה". והתחילו להתעקש: "הלא שמענו מפי ג'ל האזהרה להיות אצלכם על ראשי-השנה". ועשה עצמו כמקפיד עליהם ונער בהם שלא ידברו יותר, וכן עשו ולא באו על ראשי-השנה.

ואף-על-פי-כן אנתנו זכינו להיות רגילים לעמוד לפניו, שמענו והבננו ברמז ובפרוש: "שפנימיות רצונו אינו נוחה בזה כלל, רק הוא מכרח לומר להם כך, מחמת ששואלים אותו על זה". - וכן נוהג לדורות, שבששואלין להרב והמנהיג על דבר שיש בו פעין מסירת-נפש, צריך להשיב "לאו", אף-על-

המוזיעים ב'שיחת-חליון' - נקרא 'פסלת ארץ ישראל'. ולמה מדבר 'שיחת-חליון' - כדי לקשר את המוזיעים אל ה'דעת', שהוא בחינת ה'ר', דאיתא בגמרא (גטין נו:): "אין ה'ר' אלא 'בית-המקדש', שנאמר (דברים ג, כה): 'ההר הטוב הזה והלבנון'". ו'בית-המקדש' הוא בחינת 'דעת', דאיתא בגמרא (ברכות לג:): "כל מי שיש בו דעת כאלו נבנה בית-המקדש בימיו".

פי הצדיק שרוצה לקשר את המוזיעים הרחוקים מן התורה האמתיות, צריך לדבר עמהם 'שיחת-חליון', ולהלביש בהם התורה, רק שהוא מדבר ב'צרופים', ונקרא 'פסלת ארץ-ישראל', פי אף שהם 'פסלת ארץ', אף-על-פי-כן יש בהם 'תורה', שהיא בחינות 'ישראל'.

וזוהו פרוש הפסוק (במדבר יג, יז): "עלו" - הינו שאתם המוזיעים עולים. "זה בנגב" - זה' הוא בחינת הצדיק, כמו שכתוב (קהלת יב, יג): "פי זה כל האדם", ודרשו רז"ל (שבת ל:): "שכל העולם לא נברא אלא לצות לזה". הינו 'הצדיק' הוא 'בנגב', הינו 'פסלת ארץ-ישראל', הינו 'שיחת-חליון', ועל-ידי-זה יכול לקשר אתכם. "ועליתם את ההר", הינו 'הדעת'.

ועוד: פי לפעמים הצדיק נופל ממדרגתו, וכשפא אחד מן המוזיעים, ומדבר עמו דברים של הבלי העולם, והצדיק נהנה מפניו, אז הוא מנחיה להצדיק, והצדיק פא למדרגתו, ואחר-כך יכול הצדיק להעלותם לבחינת הדעת.

וזוהו: "עלו זה" - הינו כשיצדיק צריך לעלות למדרגתו, צריך אתה להיות "בנגב" - הינו: לדבר עמו 'שיחת-חליון' כדי להחיותו, ועל-ידי-זה: "ועליתם את ההר" - שיוכל אז הצדיק לקשר אתכם לבחינת 'דעת' הנקרא 'הר'.

"וגם זבת חלב ודבש הוא" (במדבר יג, כז)
"כל דבר שקר שאין אומרים בו קצת אמת בתחלתו, אין מתקיים בסופו" (רש"י סוטה לה).

ד. ח"ב נ, ד - עקר קיום ושלמות הדבור - הוא עלי ידי 'אמת', פי "קושטא קאי" וכו' (שבת קד.) "ואפלו 'שקר' אין לו קיום רק על-ידי 'אמת', כמו שפרש רש"י על פסוק (במדבר יג, כז): "וגם זבת חלב ודבש" וכו'.

"ויציאו דבת הארץ"; "מוציאי דבת הארץ רעה" (במדבר יג, לב; יד, לז) - "יום לשנה יום לשנה" (במדבר יד, לד)

ה. ח"א נ, ו-ז-ח-ט-י-בסוף - בזכות התורה שממשיכין, זוכין ל'ארץ-ישראל'. [וכן על-ידי שנמצאים אצל הצדיק, בשעה שממשיך תורה ודורש ברבים - אזי יש לו גם-כן חלק

בהתורה שממשיך הצדיק - ועל-ידי-זה זוכה גם-כן לבוא לקדשת ארץ ישראל, ולהכניע הרשעים וכל המונעים. (על-פי קצור לקוטי-מוהר"ן).

אבל "ארץ-ישראל' היא אחת משלשה דברים שבאים על-ידי יסורין" (ברכות ה.), ועקר היסורים, הם המונעים הרשעים "מוציאי דבת הארץ" (במדבר יד, לז). [ואי-אפשר לבוא לקדשת ארץ-ישראל, פיראם על-ידי 'יסורין'. קצור לקוטי-מוהר"ן]. וצריך להכניע מתחלה אלו הרשעים ולענש אותם בחרפא וקטלא, ועל-ידי-זה יכולין אחר-כך לילך לארץ-ישראל.

וכך הזה לענש הרשעים, אי-אפשר, אלא כשמקבלין הכח הזה מאדום.

וכחות הרוחניות הנבראים מאותיות התורה שהדש, הן הן מלאכים ממש, ומקבלין הכח מאדום כדי לענש הרשעים בחרפא וקטלא - לפי התחדשות התורה, לפי הקדשה שנתוסף למעלה.

ולפי רב הארת התורה, פן נתרבו פחות המלאכים, ולפי פחות המלאכים, פן יכול לענש את הרשעים מוציא דבת.

ולפעמים הקדשה כלי-כך מעטת, עד שהמלאכים אין פח בידם לענש את הרשעים בחרפא וקטלא, אלא להכניע הרשעים בלבד ולהביא מרד בלבבם.

ולפעמים גם להכניע אותם בלבד אין פח למלאכים האלו, אלא לעורר פח האמות על הרשעים ה"מוציאי דבת הארץ" - כמו עכשו בגלות שאין לנו פח לענש בעצמנו את הרשעים אלא בדיניהם.

ולפעמים גם זה הכח אין להם, ולא לענש פנ"ל, ולא לענש בדיניהם פנ"ל, ולא להביא מרד בלבבם, ואין להם פח אלא להשתיק אותם בלבד, שלא לדבר סרה בפנינו, כדי שלא יפנסו דבריהם באוני המוזיעים.

ולפעמים גם זה הפח אין להם - הכל לפי מעוט הקדשה.

וזוהו פרוש (זהר תרומה קעז:): "באליו אשתכח גבר תקיף" - הינו כשפא לבחינת 'ארץ-ישראל', אזי נקרא 'גבר תקיף'. פי קדם שבא לבחינת 'ארץ-ישראל', אזי "אל יתהלל הגר במפתח" (מלכים א כ, יא), אבל אחר-כך כשנוצח, אז נקרא "איש מלחמה" (שמות טו, ג). [עין להלן בעניני 'מעלת ושבה ארץ-ישראל' - מ"חיי-מוהר"ן טו - מה ששיד לכאן].

ו. ח"א נד, ה-ז - המוציא דבת, נופל לבחמיות. ועל-פן נתגבר עליו 'פח המדמה', 'פח הבהמיות' - פי 'מוציא דבת הוא כסיל' (משלי י, יח) - וכשה'דעת'

נסתלק ממנו - נופל מאהבת השם יתברך, לאהבת הבהמיות.

וזוהו (בראשית מא, א): **"ויהי מקץ שנתים ימים"**. **"שנתים ימים"** - הוא בחינת **"מוציאי דבה"**, הנאמר בהם (במדבר יד, לד): **"יום לשנה יום לשנה"**, שעל-ידם נתקלקל ונפגם בחינת **אהבה דקדשה**, בחינת: **"וקמץ הכהן"** (ויקרא ה, יב) - קמץ קמיעה הוא בחינת **אהבה**, על-ידי הכהן שהוא בחינת **חסד**. - וזה: **"מקץ"** - בחינת פגם ה'קמץ'. **"ופרעה חלם"** - הינו ה'פח המדמה' וכו'.

"ארץ אכלת יושביה" (במדבר יג, לב)

ז. ח"א מז - 'ארץ-ישראל, עקר קבלתה מבחינת יעקב' (בחינת אמת, עין בפנים באריכות), כמו שכתוב (בראשית לז, א): **"וישב יעקב בארץ"**, בשביל זה נקראת **"ארץ החיים"** (זהר ויקרא מה:).

וזוהו פרוש (במדבר יג, לב): **"ארץ אכלת יושביה"**, שהיא מקבלת שפעה מבחינת **יעקב**, כמו שכתוב: **"וישב יעקב בארץ"**. - ואנחנו בני-ישראל מקבלין השפע דרך **ארץ-ישראל**. ושפע **ארץ-ישראל**, היא הארת פני **יעקב**.

והנה כל העולם כלו נזון משפע של **ארץ-ישראל**, כידוע (זהר תרומה קנז:). **וארץ-ישראל בעצמו מקבל השפע מן אמת**, שהוא מדת **יעקב**, כנאמר (מכח ז, כ): **"תתן אמת ליעקב"**, והוא מדת תפארת כללות הגנוני.

וזוהו מרמז בתורה (במדבר יג, לב): **"ארץ אכלת יושביה"**. דקשה: הן אמת שהמרגלים הוציאו שקר מפיהם, אך איך נכתב שקר שלהם בתורה שהיא אמת, ובהכרח שפדברים הללו נרמז בהם דבר אמת.

ויש לרמז הנ"ל: **"ארץ אכלת"** - כלומר: שאכילתה והשפעתה הוא מבחינות: **"יושביה"** - שהוא בחינות: **"וישב יעקב"** - שהוא מדת אמת כנ"ל.

וזוהו (דברים ח, ט): **"ארץ אשר לא במספנת תאכל בה לחם"**. כלומר: **"ארץ"** - שהוא בחינות אמת, ואז הוא בבחינות הארת-פנים, ואינו בוחר בתפנוקים. ועל-כן **"לא במספנת"** - מחמת דלות ועניות - **"תאכל בה לחם"** - ולא שאר מעדנים - רק מחמת שהוא בבחינות אמת, והוא מפשט מ'תאות-אכילה, ואינו בוחר רק בלחם לאכל. - ועל-כן נקראת **ארץ-ישראל, ארץ-החיים** (כנ"ל) - כי השפעתה ממדת **יעקב**, שנאמר עליו (תענית ה:): **"יעקב אבינו לא מת"** (תענית ה:).

ח. ח"א קנט - פשמקרב להצדיק, אף שאינו מקבל ממנו כלל, הוא גם-כן טוב מאד, והאמונה לבדה

שמאמין בהצדיק, מועיל לעבודת-השם יתברך. כי טבע האכילה, שהמזון נתהפך לנזון, כגון: כשה'חי' אוכלת 'צומח' כגון 'עשבים', נתהפכין ה'עשבים' ל'חי' כשנכנסין בתוך מעיה. וכן מ'חי' ל'מדבר', כשה'מדבר' אוכל ה'חי', נתהפך ה'חי' ל'מדבר'. ולכל-מקום שנכנס לשם המזון שנתחלק להאיברים, נתהפך למהות האיבר ממש שנכנס לשם. כגון החלק מהמזון הנכנס להפח נתהפך למה, והנכנס ללב נתהפך ללב, וכן לשאר האיברים.

וזוהו (במדבר יג, לב): **"ארץ אכלת יושביה"**. **"ארץ"** - הוא בחינת **אמונה**, כמו שכתוב (תהלים לז, ג): **"שכן ארץ ורעה אמונה"**. **"אכלת יושביה"** - פי כשנכנס ל'ארץ' שהיא בחינת **אמונה** - נאכל אצלה - שנתהפך למהותה. הינו כשדבוק להצדיק ומאמין בו, שהוא בחינת **ארץ** - נאכל להצדיק, ונתהפך למהות הצדיק ממש.

וכן **ארץ-ישראל בעצמה - יש לה גם-כן הפח הזה**. ועל-כן אמרו רז"ל (כתובות קיא:): **"כל היושב בארץ-ישראל, שרוי בלא עוון, שנאמר (ישעיה לג, כד): 'העם הישב בה נשא עון', כי היא ארץ אוכלת יושביה"** - שהיושב שם, נאכל אצלה ונתהפך למהותה הקדוש. ועל-כן (כתובות שם): **"אפלו המהלך ארבע אמות בארץ-ישראל, מבטח לו שהוא בן עולם הבא"**.

ט. ח"א קלה - פשמקבל ומכבד הימים טובים, ומקבל אור הגדול של יום-טוב, שהוא בחינת צדיק, נתבטל הגדלות שלו, כי טבע הקטנות, שיתבטל לגבי גדלות. - וזהו גם-כן ענין המבאר במקום אחר (ח"א קכט) על פסוק (במדבר יג, לב): **"ארץ אכלת יושביה"**, כי הקטנות בטל לגבי גדלות, ונאכל ונתהפך למהות הצדיק.

י. ח"א קפז - "ולך ה' החסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" (תהלים סב, ג). הינו שהוא חסד גדול מאת השם-יתברך, שהוא משלם לאדם מדה כנגד מדה, שעל-ידי-זה הוא מבין לפשפש במעשיו, ולידע החטא שפגם בו, ולשוב בתשובה.

אך דע: שעקר מה שמשלם השם-יתברך מדה במדה, הוא **ב'ארץ-ישראל**, כמה שכתוב (איוב כ, כז): **"גלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו"**. **"ארץ"** - הינו בחינות **ארץ-ישראל**. **"היא מתקוממה לו"** - ושם **נתגלה עונו** - כי שם מדקדקין לשלם לאיש כמעשהו, מדה כנגד מדה.

וזוהו שכתוב על **ארץ-ישראל** (במדבר יג, לב): **"ארץ אכלת יושביה"**, ראשיתבות: **"אתה תשלם לאיש כמעשהו"**. - ועל-כן היושבים שם בארץ-ישראל,

יש להם עלי־הרב יסורין, מחמת שממהרין שם לשלם לאיש כמעשהו.

"אשר עין בעין נראה אתה ה'" (במדבר יד, ד)

יא. ח"א י, ח - התורה בנגלה, הוא בחינת: "עין בעין" (במדבר יד, ד).

"כלב בן יפנה" (במדבר יד, ו)

יב. נוכבי אור, שיחות וספורים ממוהרנ"ת ז"ל ט
- מוהרנ"ת ז"ל דבר פעם אחת מהדרך הקדושה של 'הנעור בליכה' שגלה רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן ח"א נב).
ואמר אז: עוד יהיה זמן שיהיה הדרך הזה דרך כבושה לרבים, כמו עכשו היא דרך כבושה לרבים להניח טלית ותפלין בכל בקר.

ואודות הפחדים שיש בזה, עליזה נאמר מה דאיתא בזהריהקדוש פרשת שלח בענין הליכת כלב לחברון להשתטח על קברי האבות, ולא נתירא מהענקים, ואיתא שם על זה (קנה): "מאן דאיהו בדוחקא לא אסתכל מידי - כן כלב בגין דהוה בדוחקא לא אסתכל מידי, ואתא לצלואה על קברי אבהו" וכו' [מי שהוא בדחוק, לא מסתכל כלום, כן 'כלב' משום שהיה בדחוק לא הסתכל כלום, וכן להתפלל על קברי אבות].

וכן כלי־אדם, מי שיודע ומחשב עצמו היטב, שפיהר־עין יפרחו ימיו, ויצטרך לתן דין וחשבון מכל מעשיו, ולא יותרו לו על שום דבר וכו', מי שמהשב את־עצמו על־כליזה, בודאי לא יביט על שום מניעה מהפחדים וכיוצא.

ומכל־שכן שבאמת אין בזה שום פחד כלל, כמו שאמר רבנו ז"ל בפרוש בעת שדברו לפניו מזה, ואמר: "שאם היה לו בן־יחיד, היה משלחו יחידי בליכה לשדה, ולא היה חושש לשום דבר". ואמר זאת על כל אדם: שאין לפחד כלל משום דבר, כי "שלוחי מצוה אינן נזוקין" (פסחים ח:), בפרט מצוה כזאת.

"טובה הארץ מאד מאד" (במדבר יד, ז)

- מעלת ושבח ארץ־ישראל -

יג. ח"א נה, א־ב־בסוף - דע: כי לראות במפלתם של רשעים, אי־אפשר אלא על־ידי בחינת 'ארץ־ישראל וכו'. - ולהמשיך בחינת 'קדשת ארץ־ישראל' עכשו בגלות, שהיא תחת יד הסטרא־אחרא, ואין יכלת בקדשתה להתגלות - אף־על־פי־כן יכולין לגלות ולהמשיך קדשתה אפלו בגלות המור הזה, על־ידי 'התנוצצות אור זכות־אבות' וכו'.

וזהו (תהלים קה, ד): "בקשו פניו תמיד" - כי על־ידי "תמיד", שהוא בחינת 'ארץ־ישראל', כמו שכתוב (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיד בך" - תזכו למצא "פני ה'" (תהלים לד, יז) - כי על־ידי 'ארץ־ישראל', תזכו לראות בה־כריתות רשעים'.

יד. ח"א קנה - 'ארץ־אפים' תלוי ב'ארץ־ישראל', כי שם זוכים לבחינת 'ארץ־אפים'. כי 'ארץ־ישראל' הוא בחינת 'אמונה', כמו שכתוב (תהלים לו, ג): "שכן ארץ ורעה אמונה", וכמו שאמרנו רז"ל (כתובות קי:): "כל הדר בארץ־ישראל, דומה כמי שיש לו אלוק". ועל־ידי 'אמונה' זוכין לבחינת 'אריכת־אפים', דהינו שלא יוכל לבלבלו שום מונע ובלבול מעבודתו.

נמצא: שערך עבודת איש הישראל, זוכין על־ידי 'ארץ־ישראל', שהוא בחינת 'אמונה', בחינת 'אריכת אפים', בחינת כח הגודל וכח הצומח, שעל־ידי־זה זוכין להתחזק בעבודתו, ולכלי להסתכל על שום מונע ומעכב ומבלבל, שאי אפשר לזכות לעבודת־השם באמת כ־אם על־ידי־זה.

ועקר גדל ההשתוקקות וההתלהבות של משה רבנו על־יו־השלום, שהיה מתלהב לארץ־ישראל כליכך - היה רק בשביל מדה זאת של 'אריכת־אפים', מחמת שראה ששם בארץ־ישראל זוכין לבחינת 'ארץ־אפים'.

וצריך כלי־אדם לבקש מהשם־יתברך: שיהיה לו כסופין ונענועים לארץ־ישראל, וגם שיהיה גענועים לכל הצדיקים לארץ־ישראל. [עין להלן מ'באורי־הלקוטים' בענין זה].

והוא סגלה להפעם ולעצבות, כי "כל הנועם פאלו עובד עבד" (שבת קה:), אבל ארץ־ישראל הוא בחינת אמונה, בחינת ארץ־אפים, הפך הפעם. - וזה: שקדם קריאת־שמע שהוא אמונת היחוד, אנו מבקשים: "והוא יוליכנו קוממיות לארצנו", הינו שאנו מבקשים ומתגעגעים לארץ־ישראל - ועל־ידי־זה זוכים לאמונה, הינו קריאת־שמע שהוא אמונה.

[ב'שבחי־הר"ן' ח"א כב: "לתכלית שבירת מדת הפעם מהפך אל הפך, דהינו להתהפך לטוב גמור, שלא יכפת לה כלל וכלל שום דבר, ויהיה רק טוב בלי שום צד קפיצא בעולם, וכן רבנו ז"ל רק בארץ־ישראל, שנתבטל הפעם בתכלית הבטול, ונעשה טוב ממש, שאפלו מי שהיה עושה לו כל הרעות שבגולם, לא היה בלבו שום צד שנאה וקפיצא עליו, אדרבא היה אוהבו ולא היה בלבו עליו כלל, כי היה רק בלו טוב ממש"].

וב'לקוטי־הלכות', תפלין ה, יז: אמר רבנו ז"ל על־עצמו: "שזכה לבחינה זאת בארץ־ישראל, שיהיה לו 'אריכת־אפים' כזה, שלא

יהיה בלבו שום צד פעם וקפידא, אפלו על השניא הגדול שלו שעושה לו כל היסורים, אדעליפייכו אין לו בלבו עליו שום שגאה וקפידא. וזה עקר בחינת אריכת אפים].

טו. ח"א רלד - לזפות לזה שינוכל להדמות אליו יתברך להבדיל בין אור וחשך - הוא עלידי השגחה. וזה זוכין עלידי ארץ ישראל, שהוא כלליות הקדשה שבכל הקדשות, כי שם כל העשר קדשות (כלים פ"א מ"ו).

ועליכן נאמר בארץ ישראל (דברים יא, יב): **"תמיד עיני ה' אלמיה בה"** - כי שם הוא רק השגחה.

וזה (תהלים טז, ח): **"שויתי ה' לנגדי תמיד"** - הינו: כשאני רוצה להשוות ולדמות עצמי להשם יתברך - אזי: **"לנגדי תמיד"** - הינו בחינת ארץ ישראל, כמו שכתוב במדרש (מדרש תהלים קח): **"אין תמיד אלא ארץ ישראל, שנאמר: תמיד עיני ה' אלמיה בה"**.

טז. ח"ב ת, י - לעתיד יחדש הקדושי ברוך הוא כל העולם כולו בבחינת ארץ ישראל - כי אז יתגלה הששם יתברך ברא הכל.

ועקר קדשת ארץ ישראל הוא: ששם השגחתו יתברך תמיד, בבחינת (דברים יא, יב): **"תמיד עיני ה' אלמיה בה מראשית השנה ועד אחרית שנה"**.

ולעתיד שיחדש כל העולם כולו בבחינת ארץ ישראל - אז יתנהג כל העולם כולו עלידי השגחה לבד, כמו ארץ ישראל, ואז יתבטל הטבע לגמרי, ויתנהג העולם עלידי השגחה לבד, בחינת נפלאות, שלא בדרך הטבע.

יז. ח"ב מ - טעם ארץ ישראל - יכולין לציר לפני מי שיודע טעם שכל. כי רק מי שהוא איש בור, אי אפשר לו לידע זאת. אבל מי שיודע משכל, בגון לומדים שמוגשים מעט טעם השכל בפשט וקשיא בדרך הלומדים, או חכמים בחכמות אחרות, שמוגשים טעם שכל, יכולין להבין טעם ארץ ישראל, כי אוריא דארץ ישראל מחכים (בבא בתרא קנח: זהר פנחס רמה: ועוד).

וטעם החכמה והשכל בודאי יקר מאד - אך עקר מעלת קדשת ארץ ישראל הוא רק עלידי השגחת השם יתברך, ומחמת שהשם יתברך מסתכל בארץ ישראל תמיד, כמו שכתוב (דברים יא, יב): **"תמיד עיני ה' אלמיה בה מראשית השנה ועד אחרית שנה"** - על ידי זה ארץ ישראל מקדשת, ואוריה מחכים וכו'.

ועל שם זה נקרא ארץ ישראל - שמקבלת קדשתה מבחינת (ישעיה מט, ג): "ישראל אשר בה אתפאר" - על

ידי ההתפארות שהשם יתברך מתפאר בנשמות ישראל. (עין בפנים, ובלקוטי הלכות ברכת המזון ד).

יח. ח"ב עא - דע: כי יש מחין של ארץ ישראל, ויש מחין של חוץ לארץ. וגם המחין של חוץ לארץ, מקבלים ויונקים מהמחין של ארץ ישראל, כי עקר המוח והחכמה היא בארץ ישראל, כמו שאמרו רז"ל (בראשית רבה טז, ד): "אין חכמה בחכמת ארץ ישראל" וכו'. - וכל אחד מישראל יש לו חלק בארץ ישראל, וכל אחד כפי חלקו שיש לו בארץ ישראל, כן הוא מקבל ויונק מהמחין של ארץ ישראל.

ודע: כי מחין של ארץ ישראל הם בחינת נעים, ומחין של חוץ לארץ הם בחינת חובלים, כמו שכתוב (זכריה יא, ז): **"לא אחד קראתי נעים ולא אחד קראתי חבלים"**. ואמרו רז"ל (סנהדרין כד,): **"נעים, אלו תלמידי חכמים שבארץ ישראל שמנעימים זה לזה בהלכה. חבלים, אלו תלמידי חכמים שבחוץ לארץ שחובלים זה לזה בהלכה"**. - ויש צדקה של ארץ ישראל, ויש צדקה של חוץ לארץ. ועקר הוא הצדקה של ארץ ישראל, שעלידה נעשה כלי לקבל מנעים העליון, שעלידי זה ההולכה.

יט. ח"ב עח - הצדיקהאמת מחיה עצמו באותו הזמן שהוא איש פשוט, מהדרך של נסיעת ארץ ישראל. - וזה בחינת "אוצר מתנת חנם, שמי שאין לו שום זכות בכל מקבל משם" (שמות רבה מה, ו), והצדיק בשעה שהוא איש פשוט, מקבל משם.

ועליכן משה רבנו עליו השלום כשבקש לבוא לארץ ישראל, בקש מתנת חנם, כמו שכתוב (דברים ג, כ): **"ואתחנן אל ה'", בחינת מתנת חנם"**.

ועקר כח קדשת ארץ ישראל - הוא עלידי בחינת (תהלים קיא, ו): "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים" - כמו שפרש רש"י בפסוק (בראשית א, א): "בראשית" וכו': "שבשביל זה פתח ב'בראשית', שלא יאמרו גזלנים אתם וכו', עליכן פתח ב'בראשית', כי הוא יתברך ברא הכל, וברצונו נתנה להם וברצונו וכו'."

נמצא: שעקר כח ארץ ישראל, הוא מבחינת "עשרה מאמרות שבהם נברא העולם" (אבות פ"ה מ"א), שהם בחינת "כח מעשיו" - שעלידי זה היו ישראל יכולים לילך ולקבש ארץ ישראל.

[אז אמר (לפני אמירת התורה הנ"ל): "שהוא מחיה עצמו עתה רק במה שהיה בארץ ישראל". ומתוך שיחה זאת התחיל לדבר ולבאר כל ענין הנורא ההוא, איך מחיה את עצמו בעת הפשיטות מהדרך של ארץ ישראל, ושבזה מחיין את כל הפשוטים שבעולם וכו' (שיחות הר"ן קנ"ג; ימי מוהרנ"ת ח"א נא)].

כ. ח"ב קט - ארץ-ישראל, הוא תקון גדול לפנים הברית.

כא. ח"ב קטז - פשהיה בארץ-ישראל, ספרו לו שם החשובים שקבעו שם דירתם: שקדם שהיו בארץ-ישראל, לא היו יכולים לציר לעצמן שארץ-ישראל עומדת בזה העולם, והיו סוברים שהוא עולם אחר לגמרי, לפי גדל קדשת ארץ-ישראל המבאר בספרים, ומפרש בתורתנו הקדושה. עד אשר באו לשם, וראו שארץ-ישראל היא בזה העולם ממש.

פי באמת בדמות ותמונה, אין חלוק כלל בין ארץ-ישראל ובין שאר מדינות להבדיל, ואף-על-פי-כן היא קדושה מאד מאד בתכלית הקדושה עצומה ונוראה מאד. אשרי הזוכה להלך שם אפלו ארבע אמות וכו', כאשר הפליגו חז"ל וכל הספרים בעצם קדשתה הגדולה והנוראה.

וספר רבנו ז"ל זאת, כי הוא ענין נצרך מאד לכמה ענינים שבני-אדם נבוכים בהם בטעותים. כי יש טועים סוברים, שצריכין להפיר את הצדיק או שאר דבר שבקדושה להפירו בפניו בצלמו ודמותו, שיהיה משנה בדמותו ובתנועותיו דיקא, ובאמת לא כן הוא. כי הוא בדמות וצלם ככל האנשים ואין בו שום שנוי, ואף-על-פי-כן הוא ענין אחר לגמרי.

וכן ארץ-ישראל באמת היא מבודלת ומפרשת לגמרי משאר ארצות בכל עניניה ובהינותיה. ואמר: "שארץ-ישראל יש לה רקיע אחר משאר ארצות", וכמוכן בזהר-הקדוש פרשת תרומה (קנא: - ובהר ויקהל טו.), אך אף-על-פי-כן בגשמיות לפי מראה עיני האדם, אין רואים שום שנוי בין ארץ-ישראל לשאר ארצות, כי אם מי שזוכה להאמין בקדשתה, יכול להבחין קצת ההפרש.

כב. שבחי הר"ן ח"ב ה"ז - בערב חג הפסח (שנת תקנ"ח) אמר: שבזאת השנה יהיה בודאי בארץ הקדושה וכו' - יהיה איה שיהיה הוא יסע בודאי, פי רבו כבר שם, ומעוטא בטר רבא אזלא. [ווארן די גרעסטע העלפט איז שוין דארט]. - ואמר: אני רוצה לנסע לארץ-ישראל, ואני יודע גדל המניעות והעפובים שיהיו לי עליזה בלי שעור וערה, אך כל זמן שהנשמה בקרבי, כל זמן שיהיה לי רוח חיים באפי, אמסר נפשי ואסע בכל כחי לשם, וה' הטוב בעיניו יעשה.

ואמר: "על כל פסיעה ופסיעה של נסיעת ארץ-ישראל, יהיה לי מסירת נפש". - ואמר: "אני רוצה לנסע מיד איה שיהיה, אפלו בלי מעות, אך מי

שירצה לרחם עלי יתן לי מעות על הוצאות". - ותכף נסעו אנשי-שלומנו בעירות הסמוכים וקבצו מיד איזה סך וכו', ונסע מיד בזריות מפינו בח"י איר וכו'.

כג. שבחי הר"ן ח"ב נח - היה מתפאר עצמו מאד במה שזכה להיות בארץ-ישראל. וגם בסוף ימיו אמר: "שהוא מחיה עצמו מאד במה שזכה להיות בארץ-ישראל".

כד. שיחות הר"ן יא: חיי מוהר"ן רטו - אמר: "שיש לו שמחה גדולה על שזכה להיות בארץ-ישראל. כי במה מניעות, וכמה בלבולים, וכמה מחשבות, וכמה עפובים וסכסוכים, היו לו על ענין הנסיעה לארץ-ישראל, ומניעות מחמת ממון - והוא קפץ על פלם, ונמר העבדה בשלמות, והיה בארץ-ישראל.

כה. חיי מוהר"ן טו - אחר שאמר התורה "תשעה תקונין" (לקוטי-מוהר"ן ח"א ט), ושם מדבר הרבה ממעלת ארץ-ישראל: "שזה עקר נצחון המלחמה בשזוכין לבוא לארץ-ישראל" וכו'. ובפרט בעת שאמר התורה באר הדבר יותר, כי אז התחיל בהתחלת התורה תכף לדבר מארץ-ישראל, ואמר בזו-הלשון: "מי שרוצה להיות יהודי, דהינו לילך מדרגא לדרגא, אי-אפשר בי-אם על-ידי ארץ-ישראל. וכשמנצחין המלחמה אז נקראין "איש מלחמה" (שמות טו, א), פי קדם שמנצחין המלחמה, אז "אל יתהלל הגר במפתח" (מלכים-א כ, יא), רק כשמנצחין המלחמה, אז הוא "איש מלחמה".

ואחר שגמר התורה, שאלתי אותו: "מה פונתכם במה שאמרתם שארץ-ישראל היא גדולה בלי-כף, ושזה עקר נצחון המלחמה!?"

וגער בי וענה ואמר: "פונתי 'ארץ-ישראל' הזאת בפשיטות עם אלו הבתים והדירות! ואמר: "איה מיין טאקע דאס, 'ארץ-ישראל' מיט דיא שטיבער מיט דיא הייזער!" [פונתי לזה, 'ארץ-ישראל' הפשוטה, עם אלו התדרים והבתים!].

כלומר: שכל פונתו במה שהאריך במעלת ארץ-ישראל, פונתו בפשוטו על 'ארץ-ישראל' הזאת שבני-ישראל נוסעים לשם, שרצונו: שכל איש ישראל, כל מי שרוצה להיות איש ישראל באמת, יסע לארץ-ישראל, ואף-על-פי שיש לו מניעות רבות על זה, ישבר כל המניעות וילך לשם, כי זה עקר נצחון המלחמה, בשזוכין לבוא לארץ-ישראל.

וזה אשר העיר לבני ביותר וחזק אותי ביותר, לעבר על כל המניעות הרבות שהיה לי בלי-שעור, לשבר כלם ולבוא לארץ-ישראל. ברוך-השם אשר היה בעזרי לשבר מניעות ובלבולים ועפובים פאלה, ולבוא לשם בשלום, ולחזר בשלום.

פעם-אחת כשספר רבנו ז"ל מעצם המניעות והספנות שהיה עליו בסטאמבול, ואיך שהיה בספנה גדולה קדם שבא לארץ-ישראל וכו', אז ענה ואמר לנו: שאנחנו יכולים לבוא לארץ-ישראל בנקל! - באומר: שעלינו לא יתגברו מניעות פאלה וסכנות פאלה כמו שהיו עליו, ואם נראה, נוכל לבוא לארץ-ישראל בנקל. - אך אהי-על-פי-כן בודאי גם אנחנו צריכים להיות מרצים לסבל יסורים ולשבר מניעות קדם שבאין לשם, כי ארץ-ישראל היא אחת משלשה דברים שנתנו עלידי יסורים (ברכות ה.), כמובא שם במאמר הנ"ל.

ופעם-אחת אמר (נמצא גם בימי מזהר"ת ח"א לו): "יש שגדמה להם שרוצין ונכספין מאד לבוא לארץ-ישראל, אם היו יכולים לפע לשם בהרחבה, אבל לא בצער ודחק! - ובאמת אין זה רצון שלם, כי מי שרוצה לבוא באמת לארץ-ישראל, צריך לילך גם רגלי, וכמו שנאמר לאברהם (בראשית יב, א): "לך לך" וכו', לך דיקא".

כו. חיי מזהר"ן קמ - רבנו ז"ל אמר: שקדם שבאים לצדלות, צריכין לפל בתחלה לקטנות - וארץ-ישראל הוא גדלות דגדלות, על-יפן צריכין לפל בתחלה לקטנות דקטנות. ועל-יפן לא היה יכול הבעל-שם-טוב ז"ל לבוא לארץ-ישראל, כי לא היה יכול לירד לתוך קטנות כזה. והוא ז"ל זכה לבוא לארץ-ישראל, על-ידי גדל הקטנות, שירד לשם בהכמתו העצומה לקטנות מפלג, קטנות דקטנות, עד שזכה לבוא לארץ-ישראל שהוא גדלות דגדלות.

ועצם ההשגה שזכה בארץ-ישראל - אלו כל הימים דיו וכו', אין מספיק לבאר - אשר לא נשמע ולא נראה מי שיזכה על-ידי בניסה לארץ-ישראל, להשגה מפלגת עצומה ועליונה כזו, עד שעלה למעלה ומדונה עליונה גבוה מאד.

כז. ברנת-המזון ד, יד (עפ"י ליקו"מ ח"ב מ, מי שיודע מארץ-ישראל) - אי-אפשר לבוא לארץ-ישראל לנצח מלחמה זאת, שהיא עקר כלל כל המלחמות של איש הישראלי - כי-אם על-ידי עקשנות גדול מאד.

[עיר-שם באריכות בענין ה'התפארות' שהשם-יתברך מתפאר עם ה'עקשנות' הזאת].

כח. ברנת-המזון ד, טז (עפ"י ליקו"מ ח"ב מ, מי שיודע מארץ-ישראל) - בארץ-ישראל כתיב (דברים ח, ט): "לא תחסר כל בה" - שהשפע הנמשכת משם, אין בה שום חסרון, "כי שם צוה ה' את הברכה" (תהלים קלג, ג), בחינת (מלאכי ג, י): "והריקתי לכם ברכה עד בלי די" - שזהו ההפך מבחינת (קהלת רבה א, יג): "אין אדם מת וחצי תאותו בידו" - דהינו: שלעולם חסר לו. אבל ה'שפע דקדשה' של 'ארץ-ישראל', היא בחינת 'שפע כפולה', שאין בה שום 'חסרון', בחינת "ברכה עד בלי די" - "שיבלו שפתותיכם מלומר די" (שבת לב: תענית ט. כב: מכות כג:) - שהשפע כפולה ומכפלת יותר ממה שרוצה.

וזה בחינת ה'שפע של שבת, ד'מנה מתברכין כל שתא יומין" (זהר יתרו פח.), שהוא בחינת (שמות טז, כב): "לחם משנה", בחינת 'שפע כפולה הנ"ל - כי 'שבת' וארץ-ישראל הם בחינה אחת.

כט. ברנת-הפרות דה (עפ"י ליקו"מ ח"ב עא, חבליים נפלו לי בנעימים) - זה בחינת גדל היסורים שצריכין לסבל קדם שבאין לארץ-ישראל, ועצם רבוי המניעות בלי שעור שצריכין לשבר קדם שבאין לארץ-ישראל, כמו שאמרו רז"ל (ברכות ה): "שארץ-ישראל הוא אחד מהדברים שבאין על-ידי יסורים". ו'עקר היסורים הם המונעים מארץ-ישראל" (לקוטי-מזהר"ן ח"א כ).

וכל-זה נמשך מבחינת החובלים, שהם לשון 'הבלה' ו'יסורים' - דהינו 'מניעות' שהם בחינת 'מחלקת'. כי כל המניעות שבעולם, הם בחינת 'מחלקת', כי האדם רוצה כך, לנסע לארץ-ישראל, והמניעות עומדים כנגדו, וחולקים עליו ורוצים למנעו חסו-שלום. וכל-זה נמשך מבחינת החובלים, שהם המחין של חוץ-לארץ, שהם בחינת 'מחלקת'.

הינו: מחמת ש'החובלים' רוצים להתתקן על-ידי ה'נעם' - על-יפן תכף כשהאדם נתעורר לילך לארץ-ישראל, שאזי כפי התעוררותו ותשוקתו לארץ-ישראל נמשך עליו הארה מבחינת ה'נעם' העליון, שהם ה'מחין של ארץ-ישראל. ואזי תכף באים החובלים, ונופלים בנעימים כדי להתתקן. ומחמת ש'החובלים', שהם ה'מחין של חוץ-לארץ, בחינת 'מחלקת' - נאחז בהם ה'זמא של חוץ-לארץ, שהיא ארץ-העמים' - על-יפן מתגבר הרע שבהם, ומבלבלין מה האדם, וגורמים לו מניעות גדולות מארץ-ישראל, וצריך יגיעה לשפרם.

כי באמת זהו ככלל גדול בעבודת הבורא-יתברך: שעקר כל המניעות שבעולם, הם רק 'מניעת המח'. כי כל מה שהאדם רוצה באמת, יכול לגמר כרצונו, ואין שום

מניעה שתוכל למנעו, ועקר המניעה, היא רק מחמת שעדין אינו מאמין בדעתו בשלמות פראוי שהוא צריך לעשות דבר זה, ושחיי הנצחיים תלויים בזה.

פי אם היה האדם מאמין בקדשת ארץ-ישראל כמו שהיא באמת - בודאי לא היה שום מונע בעולם שיוכל למנעו, ולא היו כל המניעות שבעולם נחשבים בעיניו למניעות כלל. ובאמת אינם מניעות כלל, כי המניעה הגדולה הוא: שצריכין לעבר בשני ימים לדרך רחוק כזה. והלא אנו רואים אלפים ורבבות בני-אדם, שפורשין עצמן לימים למרחוק יותר מארץ-ישראל, בשביל ספק רוח. זה נוסע למארסעליא, וזה ללונדון, וזה לאמריקא שרחוק מאד, מפל שכן לסטאנביל ולעפו ששכיחים עוברים ושבים הרבה.

ואם מניעה מחמת ממון - הלא אנו רואים כמה עניים שמשיאין בניהם ובנותיהם, ומוציאים עליהם הוצאות הרבה, שעולה הרבה יותר מהוצאות הנסיעה לארץ-ישראל - ומאין לוקחים אלו ההוצאות? - הלא הוא רק מחמת שהם משתוקקים בלבד להשיא בניהם ובנותיהם, ומצפים להשם-יתברך, עד שהשם-יתברך עוזר להם בכל מה שמכרח להם.

מפל-שכן אם היו משתוקקים באמת, והיו חושבים מחשבות ותחבולות עליזה לבוא לשם - בודאי היה השם-יתברך עוזר להם בלי ספק.

ועליבן אם היה האדם מאמין בקדשת ארץ-ישראל, חלק מאלף כמו שהיא באמת - בודאי היה כל אדם רץ ופורח לארץ-ישראל - כמו מי שהיה רץ אם היה יודע שימצא שם בודאי אלפים ורבבות אדומים - שבודאי היה רץ לשם בכל כחו - ולא היה שום מונע שימנעו - והיה לונה ומוכר כל אשר לו על הוצאות - והיה פורח לשם בזריזות ובבהלה גדולה.

מפל-שכן וכל-שכן אם היה האדם משים ללבו 'שבח ארץ-ישראל' - שפלו התורה בלה מראשה לסופה מלאה מ'שבח ארץ-ישראל' וכו' וכו' - ובפרט בשאר ספרים, בגמרא ובמדרשים ושאר ספרים, שמבאר בכלם מגדל 'שבח ארץ-ישראל', ומעלת הזוכה לישיב בה, ואפלו לילך בה ארבע-אמות. ובפרט בדברי רבנו ז"ל, שמבאר בכמה תורות מגדל 'קדשת ארץ-ישראל', ושפל קדשת איש הישראלי תלויה בארץ-ישראל - פוק עין ותשפח.

ועליבן אם היה האדם משים לבו לזה באמת - בודאי אין שום מניעה שימנעו. ועקר המניעה הוא רק 'מניעת המוח' וכו' וכו'.

וזו בחינת 'פגם המרגלים', 'מוצאי דבת הארץ רעה' (במדבר יד, לו), שאמרו (שם יג, כז-כח): "באנו אל הארץ אשר שלחתנו, וגם ארץ זבת חלב ודבש היא וזה פריה. אפס כי עז העם וכו'" - הינו: שיש שם 'שבועה עממין' שנמשכין מה'רע שבחובלים', שאינם מניחין לבוא לארץ-ישראל, לבחינת 'נעם' - כי לא רצו להאמין שיש פח בישראל לשבר ולבטל החובלים, ולשבר כל המניעות שבעולם. וכו'.

ל. ימי מוהרנ"ת ח"א טו - ועל שבת-קדש באו אורחים, ואחד מהם היה מארץ-ישראל, וספר רבנו ז"ל עמו מארץ-ישראל: "שבודאי בהכרח שהיו לו געגועים לארץ-ישראל".

לא. ימי מוהרנ"ת ח"ב הקדמה - בהיות רבנו ז"ל ב'לעמברג', ישב עם אנשים בפעדה-השלישית של שבת-קדש שאז הוא רעוא-דרעיו, ודבר אז הרבה מגדל קדשת ארץ-ישראל, ברצון והשתוקקות עצום עד מאד, עד שהחשיף הליילה, ולא הכניסו עדין נר לביתו, והרגישו האנשים שישבו אצלו שהתחיל לגוע, ויצעקו להביא נר לבית, ועוררו והקיצו אותו, והבינו אז: אשר בגלל גדל השתוקקותו לארץ-ישראל פלטה נפשו לצאת.

לב. ימי מוהרנ"ת ח"ב א - קדשת ארץ-ישראל מספיק לכננו, כי כל אחד מישראל מגדול ועד קטן, יש לו איזה חלק בארץ-ישראל, ושם חיינו, שם קדשתנו, שם ביתנו, שם ארצנו, שם אדמתנו, שם חלקנו, שם גורלנו. ובהוץ-לארץ אנהנו גרים, פאורח נטה ללין המתגולל בחוצות ובשוקים וברחובות, כי אין זה אדמתנו וחלקנו כלל. ועל כן נקראת 'הוץ-לארץ', 'הוץ' דיקא, כי בהוץ אנו עומדים, בהוץ ממש, ואין איש מאספא אותנו הביתה, עד אשר נבוא על אדמת הקדש.

לג. ימי מוהרנ"ת ח"ב נה - גם רבנו ז"ל נסע לארץ-ישראל בשעת מלחמה גדולה - ואם מי אנכי להשוות עצמי לרבנו ז"ל וכו', אף-על-פי-כן לענין דבר שבקדשה, מחיב אפלו הקל שבקלים לבקש גדולות, כאשר שמעתי מפיו-הקדוש בעצמו. אדרבא אני מחיב למסר נפשי יותר ויותר אלה פעמים לבוא לארץ-ישראל, כי רבנו ז"ל אפלו קדם שבא לארץ-ישראל, היתה קדשתו ופרישותו ומעלתו וצדקתו גבוהה ונשגב ונעלה מאד מאד בתכלית המעלה, ולא נסע לארץ-ישראל כי אם לפעל להשיג השגות נשגבות יותר ויותר, כי לגדלתו יתברך אין חקר (פמבאר ב'שבחי-הר"ן ח"ב).

אבל אנו יתמי דיתמי, אנו צריכין להתגולל ברפש וטיט, ולרהש על הארץ בין נחשים ועקרבים, עד שנזכה לנשק עפר ארץ-ישראל, ולהתגולל בעפרה הקדושה, ולשאב מאוירה הקדוש והנורא, ואה-על-פי שאין אנו יודעים כלל מהו 'ארץ-ישראל', הלא גם אין אנו יודעים מהו 'ציצית' ומהו 'תפלין', ומהו 'ספה' ו'לולב', וכיוצא וכו', וכי חסד-ושלום נפטר מלעשת המצוות מחמת שאין אנו יודעין טעמן.

כמו-כן אנו חייבין להתגולל לארץ-ישראל, אה-על-פי שאין אנו יודעים מהו 'ארץ-ישראל', פי כבר הודיעה לנו התורה הקדושה בעצמה, ורבותינו ז"ל בגמרא ובמדרשים, ובפרט רבנו ז"ל בתורתנו הנוראות, שכלם גלו לנו מגדל מעלת ארץ-ישראל, ושכל קדשת איש הישראלי תלויה בארץ-ישראל.

ואם אין אנו זוכים לקבע דירתנו שם מחמת גדל המניעות שיש לכל אחד ואחד עליזה, על-כפנינים נזכה להיות שם פעם אחת כל ימי חיינו, לילך שם ארבע אמות על-כפנינים, שגם זה טוב מאד, כמו שהפליגו רבותינו ז"ל.

וגם אולי על-ידי-יזה שגלף שם ארבע אמות, נזכה אחר-כך לנסע עוד הפעם לקבע דירתנו שם.

ועל-כפנינים איך לא נחוש להיות פעם אחת במקום חיינו, במקום קדשתנו, בארץ המדה שהבטיח הקדוש-ברוך-הוא לאבותינו כמה פעמים, והזר ההבטחה כמה פעמים הרבה בלי שעור לגדל הבתה.

לד. באור-הלקוטים, השמטות בסוף הספר - כמו שאין ביכלת לקבל מאדמו"ר ז"ל, זולת באמצעות מוהרנ"ת ז"ל, פי בו לבד נשפע מנשמת ודעת רבנו ז"ל להיות ביכלת לקבל מאתו. בן בענין 'ארץ-ישראל' - פי בה לבד נשפע ונתן מאור ודעת אדמו"ר ז"ל, להיות ביכלת לקבל מאתו:

לה. באור-הלקוטים, השמטות בסוף הספר - מה שאמר רבי אברהם (ב"ר נחמן) ז"ל על ענין 'ארץ-ישראל': פי בא אצלו במוחו בהיותו בברסלב על ציון מוהרנ"ת זיע"א, ענין נורא על ארץ-ישראל: "פי עתה בזה הזמן, הנסיון הגדול והמניעה היותר גדולה מדרבי הקדשה כראוי - בודאי היא ארץ-ישראל!"

וכמו שאמר רבנו ז"ל ומובא בלקוטי-מוהר"ן סימן כ': "פי היום, המניעות הגדולות מארץ-ישראל, הם: "מוצאי דבת הארץ" (במדבר יד, לז), ולא היום!" - וכמו שאמר רבנו ז"ל על-עצמו: "כשהאדם כבר מדלג על

הכל, עוד צריך לעמד בנסיון, שלא לחלק עליו כלל חסד-ושלום!"

וכן היום - הנסיון לכל הוא: "שלא לחלק כלל חסד-ושלום על הנסיעה מפל בני-ישראל, לארץ-ישראל!"

ושיתפכלו היום על הצדיקים: "שיחשקו לארץ-ישראל כראוי!" - כמובא בלקוטי-מוהר"ן סימן קנ"ה.

וכן להתפכל על אנ"ש היום: "שישתוקקו כלם לארץ-ישראל!"

ספר המדות, עניני 'ארץ-ישראל' - [א] על-ידי ישיבת ארץ-ישראל, משיגין השגחת השם-יתברך על העולם (ארץ-ישראל ח"ב א). [ב] לפי החדוש שאדם מחדש בתורה, בן נמשך לו הארה מקדשת ארץ-ישראל (ארץ-ישראל ח"ב ב; חדושי דאורייתא ח"ב א). [ג] על-ידי השתוקקות שאדם משתוקק לביאת ארץ-ישראל, על-ידי-יזה נשפע פרנסה גדולה (ארץ-ישראל ח"ב ג). [ד] מי שהוא מפרנס את הרבים, על-ידי-יזה ממשיך הברכה מארץ-ישראל לחוץ-לארץ (ארץ-ישראל ח"ב ד; צדקה ח"ב טז). [ה] מי שמשתוקק לארץ-ישראל, על-ידי-יזה מעורר השתוקקות אצל אביו ואמו, הינו נשמותיהם, ובאים לארץ-ישראל, והקדוש-ברוך-הוא בא עמם ומצפים ומשתוקקים אליו (ארץ-ישראל ח"ב ה). [ו] על-ידי המנון שנותן לעניי ארץ-ישראל, על-ידי-יזה ממונו נתקנים בידו (ארץ-ישראל ח"ב ו; צדקה ח"ב יז). [ז] המעשר מסגל לעשירות, דוקא בארץ-ישראל (סמון ג). [ח] על-ידי השתוקקות שאדם משתוקק לקבורת ארץ-ישראל, על-ידי-יזה נשפע פרנסה גדולה (סמון ח"ב ז). [ט] הדר בארץ-ישראל, שרוי בלא עון (תשובה יח).

"ואתם אל תיראו את עם הארץ, פי לחמנו הם, סר צלם מעליהם, וה' אתנו אל תיראם" (במדבר יד, ט)

לו. ח"א לא, ט - מי שהוא במדרגת 'אברהם', הינו בחינות 'בעל נפש', אזי בודאי כל אכילותיו וסעדויותיו בבחינת 'לחם הפנים'. וזה בחינת (שמאל-א כא, ז): "לחם הם ביום הלקח", הינו 'לחם הפנים', הם "לחם חם", דרגין ד'אברהם', שהוא בחינת (בראשית יח, א): "כחם היום".

ואז כל העפונים וכל הכוכבים-ומזלות שהם תחתיהם, כלם טורחין בשביל זה האיש, בבחינת (תהלים קי, א): "שב לימיני", בחינת 'אברהם', 'עד אשית אויבך הדום לרגליך', שהם טורחים בשביל פרנסתך. בבחינת (במדבר יד, ט): "לחמנו הם סר צלם מעליהם" - פי "מראה חמה עמקה מן הצל" (בבא-בתרא פד.). "חמה", בחינת: "כחם היום", בחינת "לחם חם".

אָבֵל כְּשֵׁי סֵר צִלָּם - אָזִי נִתְעַלָּה וְנִתְרָאָה מִרְאֵה הַמָּה, דְּרָגָה דְּאַבְרָהָם, וְהֵם נִשְׁפָּלִים תַּחְתֵּינִי, בְּבַחֲיִנַת: "עַד אֲשֵׁית אוֹיְבֵיךָ הַדּוֹם" וְכוּ'.

וְלַעֲתִיד יִתְגַּלֶּה בַּחֲיִנַת פְּנִים, כִּי עִבְשׁוּ "פְּנֵי ה'", מִסְתָּר בְּדֶרֶךְ הַטִּבְע, בַּהֲנַהֲגַת הַמְזֻלּוֹת, וְ"מִרְאֵה הַחֲמָה עֲמָקָה מִן צִלָּם", וְעִבְשׁוּם נִקְרָאִים צִלָּ, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (יִשְׁעִיָּה יח, א): "צִלְצֹל כְּנָפִים", שֶׁהַכְּנָפִים וְהַסְתָּרָה שֶׁהֲנַהֲגָתוֹ מְכַנֵּף וּמְסַתֵּר בָּהֶם. כִּי אִף שִׁישְׁרָאֵל עָקָר, עַל־כִּלְיָזָה הַעֲבוּרִים מְכַסִּין עֲלֵיהֶם, כְּאִלוֹ מִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל־יְדֵי הַכּוֹכָבִים וּמְזֻלּוֹת בְּעֶצְמוֹ.

אֵךְ לַעֲתִיד־לְבוֹא - יַעֲבִיר אוֹתָם, וְאִז יִקְיָם: "סֵר צִלָּם", וְיִתְגַּלֶּה אֹדֶר הַשֶּׁמֶשׁ, בְּבַחֲיִנּוֹת (מִלְאֲכֵי ג, כ): "וְזָרְחָה לָכֶם יְרֵאֵי שְׁמֵי שָׁמַי", לֹא כְּמוֹ שֶׁהָיוּ מִקְדָּם "מִרְאֵה חֲמָה עֲמָקָה".

לֹז. ח"א נז, ו - עָקָר הַמּוֹרָא שְׂמִתִּירָאִין מִן הָאָדָם, בְּבַחֲיִנַת (בְּרֵאשִׁית ט, ב): "וּמּוֹרָאֲכֶם וְחֵתְכֶם", אִינוּ אֵלָּא עַל־יְדֵי ה' צִלָּם אֱלֹקִים" שֶׁבְּפְנֵי הָאָדָם (בְּרֵאשִׁית א, כז), וְעַל־יְדֵי ה' צִלָּם, ה' אָדָם' הוּא אָדָם, וְכִשְׁ"סֵר צִלָּם" (בַּמִּדְבָּר יד, ט), [אִז: וְכִשְׁפֵּר צִלָּם] - אָזִי יוֹצֵא מ'גִּדְרֵי אָדָם' ל'גִּדְרֵי בַּהֲמָה, וְאִז "סֵר מּוֹרָאוֹ" (שְׁפָת כֹּהֵן):

וְעָקָר ה' צִלָּם' הַמְאִיר בְּפְנֵי הָאָדָם - הִיא חֲכָמּוֹת הַבוֹרָא, שֶׁנִּתְּן לָאָדָם יִתְרוֹן עַל הַבְּהֵמָה, הִיא הַמְאִירָה בְּפְנֵי אָדָם, בְּבַחֲיִנַת (קִהְלֵת ח, א): "חֲכָמַת אָדָם תְּאִיר פְּנֵיו".

וְ"עַל־יְדֵי ה' פְּעֵס", אִם חָכָם הוּא חֲכָמּוֹ מִסְתַּלְקָת" (פְּסָחִים סו:), וְאִז "צִלּוֹ סֵר", וּפְנֵיו נּוֹפְלִים, בְּבַחֲיִנַת (בְּרֵאשִׁית ד, ו): "לְמָה חָרָה לָךְ וְלְמָה נִפְלּוּ פְּנֵיךָ". וְכִשְׂאִין לֹז פְּנֵי אָדָם' - אָזִי מּוֹרָאוֹ סֵר' - כִּי נִמְשַׁל בְּבַהֲמוֹת" (תְּהִלִּים מט, יג), וְצָרִיו מְצָרִים לֹז.

וְעַל־יְדֵי ה' צִלָּם' וְה'תְּעִנִּית' - מִתְקַן פְּנֵיו, וּמְחַזֵּר לְעֶצְמוֹ חֲכָמּוֹתוֹ, שֶׁהִיא צִלָּמוֹ הַמְאִיר בְּפְנֵיו - וְאִז הַכֹּל יִרְאִים מִמֶּנּוּ, וְ"אוֹיְבֵיו נּוֹפְלִים לְפָנָיו". "לְפָנָיו" דִּיקָא - כִּי עָקָר נְפִילָתָם, מִחֲמַת ה' פְּנִים'. וְכִלְיָזָה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי ה' צִלָּם' וְכוּ' וְכוּ'.

"וְעָתָה יִגְדַּל נָא כַח ה' פֶּאֶשֶׁר דְּבַרְתָּ לְאֹמְרִי"
(בַּמִּדְבָּר יד, יז)

לַח. ח"א יט, ו - כְּשֶׁמְעַלָּה הַטּוֹב שְׂבַתְרָגוֹם וּמְשָׁלִים אֶת הַלְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, שָׁבוּ נִבְרָא הָעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זָה נִתְעוֹרְרִין וְנִתְגַּדְּלִין הַכַּח שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ שֵׁישׁ בְּכָל דְּבַר שְׂבַעוֹלָם. כִּי כָּל דְּבַר יֵשׁ בּוֹ כְּמָה צְרוּפֵי אוֹתִיּוֹת שָׁבוּ נִבְרָא זֶה הַדְּבַר.

וְזָה (בַּמִּדְבָּר יד, יז): "וְעָתָה יִגְדַּל נָא כַח ה' פֶּאֶשֶׁר דְּבַרְתָּ לְאֹמְרִי". "לְאֹמְרִי, דָּא גְלוּי עֲרִיּוֹת" (סִנְהֶדְרִין נו:), הֵינּוּ

בַּחֲיִנַת הַמְדוּרָה שֶׁל תְּאוֹת־נְאוּף שֶׁל הַשְּׁבָעִים אֲמוֹת, שְׂבָעִים לְשׁוֹן, שְׁנַתְבַּטַּל עַל־יְדֵי הַדְּבוּר שֶׁל לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ. וְזָהוּ: "פֶּאֶשֶׁר דְּבַרְתָּ לְאֹמְרִי" - הֵינּוּ כְּפִי הַדְּבוּר שֶׁל לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵיו נִאָּסַר עֲרִיּוֹת וְנִתְבַּטַּל תְּאוֹת נְאוּף [שְׁהֵרַע הַכּוֹלָל שֶׁל תְּאוֹת־נְאוּף שֶׁל הַשְּׁבָעִים לְשׁוֹן כְּלוּלִין בּוֹ, נּוֹפֵל וְנִתְבַּטַּל עַל־יְדֵי לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ] - כְּמוֹ־כֵן "יִגְדַּל כַּח ה'".

כִּי כְּפִי הַשְּׁלֵמוֹת שְׂמִשְׁלִים אֶת הַדְּבוּר שֶׁל לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת שְׂבִירָת וּבְטוּל תְּאוֹת־נְאוּף - כֵּן נִתְגַּדַּל וְנִתְעוֹרֵר "כַּח ה'" שְׂבַמְעֵשָׂה בְּרֵאשִׁית - שֶׁהֵם הָאוֹתִיּוֹת שֵׁישׁ בְּכָל דְּבַר וְדְבַר שְׂבַעוֹלָם. [וְזָה זֹכִינְ עַל־יְדֵי קִדְשַׁת הַלְשׁוֹן וְהַדְּבוּר שֶׁמְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ בְּדְבוּרִים קְדוּשִׁים. (לְקוּטִי־עֲצוֹת 'קִדְשָׁה' א)]

"וַיִּכְפּוּ הָעַם בַּלִּילָה הַהוּא" (בַּמִּדְבָּר יד, א)
"סִלַּח נָא לְעוֹן הָעַם הַזֶּה כִּגְדֹל חַסְדֶּךָ,
וּכְפֶאֶשֶׁר נִשְׂאתָה לְעַם הַזֶּה" (בַּמִּדְבָּר יד, יט)

לַט. ח"ב ז, ג - גִּיא - עָקָר הִרְחַמְנוֹת הוּא, כְּשִׁישְׁרָאֵל עִם קְדוּשׁ נּוֹפְלִין חֲסִי־שְׁלוֹם בְּעוֹנוֹת רַחֲמָא־לְצִלָּן. וְזָהוּ מְשִׁאוֹי כְּבֵד מְאֹד שְׂאֵי אֲפֹשֶׁר לְשֹׂא כֹלָל, כִּי הֵם רַחוּקִים לְגַמְרֵי מַעוֹן, וְאִין שִׁיךְ לָהֶם כֹּלָל כֹּלָל לֹא, לְפִי גְדֹל קִדְשָׁתָם מְשַׁרְשֵׁם וְגְדֹל דְּקוּתָם וְרוּחְנִיּוֹתָם. וְזָהוּ עָקָר הִרְחַמְנוֹת, לְהוֹצִיאֵם מִהַמְשִׁאוֹי הַכְּבֵד שֶׁל עוֹנוֹת.

וְעַל־כֵּן מֹשֶׁה רִבְּנוֹ עַל־יְדֵי־הַשְּׁלוֹם, בְּכִלְיַעַת שֶׁנִּפְלּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאִיזָה עוֹוֹן, הִיָּה מוֹסֵר נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם וְהִתְפַּלֵּל בְּעַדָם, כְּגוֹן בְּמִרְגָּלִים וְכִיּוֹצֵא. כִּי יָדַע: שֶׁלְפִי קִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל וְדְקוּתָם, הֵם רַחוּקִים מַעוֹן, וְאִי־אֲפֹשֶׁר לָהֶם לְשֹׂא כֹלָל הַמְשִׁא הַכְּבֵד שֶׁל עוֹוֹן.

וּבְזִמְנֵן שְׂבִית־הַמְקַדֵּשׁ הִיָּה קִיָּם, הֵינּוּ נִקְיִים מַעוֹנוֹת - כִּי "תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר הִיָּה מְכַפֵּר עַל עֲבֵרוֹת שֶׁל לִילָה, וְתְּמִיד שֶׁל בִּיּוֹן־הָעֶרְבִים הִיָּה מְכַפֵּר עַל עֲבֵרוֹת שֶׁל יוֹם" (רִשׁוֹי יִשְׁעִיָּה א, כא) - כִּי יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה, לְפִי גְדֹל רוּחְנִיּוֹתָם וְדְקוּתָם וְכוּ', צְרִיכִין אֶת הַבֵּית־הַמְקַדֵּשׁ שֶׁיְכַפֵּר בְּכִלְיָוִם. וּמַעַת שַׁחֲרָב, אִין מִי שֶׁיְכַפֵּר בְּעַדָּנוּ.

וְזָה בַּחֲיִנַת 'חֲנֻכָּה'! - כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כְּפִי מַה שְׂזוּכָה לְפַעַל בְּקִשְׁתּוֹ בִּיּוֹם־הַפְּעוּרִים, דְּהֵינּוּ בְּקִשַׁת "סִלַּח נָא" - כֵּן יֵשׁ לֹז 'חֲנֻכָּה'! - כִּי מֹשֶׁה רִבְּנוֹ בְּקִשׁ (בַּמִּדְבָּר יד, יט): "סִלַּח נָא לְעוֹן הָעַם הַזֶּה" - עַל חֲטָא הַמִּרְגָּלִים שֶׁגִּרְמוּ חֲרַבֵּן בֵּית־הַמְקַדֵּשׁ, כְּמוֹ שְׂאֹמְרוֹ רַז"ל (תְּעִנִּית כט, סוּטָה לז): "אַתֶּם בְּכִיתֶם בְּכִיָּה שֶׁל חֲנָם, אֲנִי אֶקְבַּע לָכֶם בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת", כִּי "אוֹתוֹ הַלִּילָה" (בַּמִּדְבָּר יד, א - "וַיִּכְפּוּ הָעַם בַּלִּילָה הַהוּא") לִיל תְּשַׁעֲה־בָּאֵב הִיָּה שָׁבוּ נַחֲרַב הַבֵּית־הַמְקַדֵּשׁ, וּמֹשֶׁה רִבְּנוֹ בְּקִשׁ עַל־יְדֵי "סִלַּח נָא", כִּי בְּזָה חֲחֻטָא וְהַפְּגַם תְּלוּיִים כָּל הָעוֹנוֹת, כִּי עַל־יְדֵי־זָה נַחֲרַב הַבֵּית־הַמְקַדֵּשׁ.

"וּמִלֵּא כְבוֹד ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ" (במדבר י"ד, כא)

מב. שיחות הר"ן לב - יש שבאים עליהם מחשבות על האמונה, מחמת שלא נולדו בקדשה פראוי. ויש שהוסיפו על זה מעשיהם הרעים שעשו בעצמם, כי יש עברות שמזיקים ופוגמים את האמונה.

ולזה צריכין בושה ולב נשבר, שמי שיש לו חקירות ומחשבות אלו חסוֹשֵׁלּוֹם, ראוי לו להתיישב מאד על אשר נולד בגשמיות בזה, או שעשה מעשים פאלו שבא לזה שיבואו לו מחשבות פנגד אמונתנו הקדושה, **"וכבוד ה' מלא את כל הארץ"** (במדבר יד, כא).

כי **"מלא כל הארץ כבודו"** (ישעיהו א, ג). ועליו באים מחשבות חסוֹשֵׁלּוֹם, לגרשו ולעקרו מאלקים חיים. - ועלידי בושה ולב-נשבר, מגרש ומשבר החקירות והמחשבות הנ"ל.

"ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו" (במדבר יד, כד)

מג. ח"ב ת, ח - צריכין להפש ולבקש מאד אחרי מנהיג אמת להתקרב אליו, כי כל מנהיג ומנהיג יש לו בחינת רוח-נבואה, וגם עכשו שבטלה הנבואה, אף על-פיכך בהכרח שיהיה להמנהיג בחינת: **"רוח אחרת"** (במדבר יד, כד), מה שאין נמצא בשאר ההמון, שעל-ידייה זכה להיות מנהיג - כי בלא זה, מפני מה יזכה זה דיקא להיות מנהיג ולא אחר.

אך באמת, כל מנהיג ומנהיג של ישראל, המוציא והמביא את ישראל, בודאי יש לו בחינת **"רוח אחרת"**, בחינת: **"איש אשר רוח בו, אשר יוציאם ואשר יביאם"** (במדבר כג, יד), אשר מחמת זה נעשה הוא דיקא מנהיג לישראל.

וזה ה"רוח אחרת" - הוא בחינת **"רוח-הקדש"**, רוח-נבואה - אף-על-פי שעכשו אין נמצא רוח-נבואה רוח-הקדש ממש - אף-על-פיכך בודאי יש לו בחינת **"רוח אחרת"** הנמשך מן הקדשה, מה שאין נמצא בשאר ההמון, שזהו גם-כן בחינת **"רוח-הקדש"**, אף-על-פי שאינו רוח-הקדש ממש לידע עתידות.

ועל-ידי בחינת ה'רוח-הקדש' שיש להמנהיג האמתי, בחינת רוח-נבואה - על-ידייה, כל המתקרבים אליו, נתחזק ונתתקן אצלם האמונה האמתית דקדשה, ונתתקן ונתברר אצלו בחינת המדמה.

"במדבר הזה יתמו ושם ימתו" (במדבר יד, לה) - ענין 'מתי מדבר' -

מד. ח"א ת, ח - **"תא ואחוי לך מתי מדבר, אזלי וחזיתנהו, ודמו כמאן דמבסמו"** (בבא-בבא עג), [בא

וכשזכה לפעל בקשתו - מזה נעשה בחינת **'הנפת הבית'**, בחינת **'הנפה'**, הפך **'חרבן הבית'**.

וכן בל-אחד כפי מה שזוכה לפעל בקשת **"סלח נא"** ביום-הכפורים, שעל-ידייה נתתקן פגם **'חרבן הבית'** - כמו כן נעשה בחינת **'הנפת הבית'**, בחינת **'הנפה'**.

ועל-יך רמז משה רבנו צרוף **'הנופ"ה'**, בפסוק **"סלח נא"** - כי **"סלח נא לעון העם ה'זה פגדל ח'סדך וכאשר נשאתה וכו', הוא ראשי-תבות 'הנופ"ה'**, כי **'הנפה' נעשה על-ידי 'סלח נא' וכו' פנ"ל**.

"ויאמר ה' סלחתי בדברך" (במדבר יד, כ)

מו. ח"א קעז - יש צדיקים אמתיים, שיש להם כח כששותין זין לפעמים, למחל עוונות על-ידייה [בשבת שלפני חתנת בתו מרים ז"ל, פרשת נח תקס"ה אמר רבנו ז"ל התורה הזה - ואמר אז: **"מי שיכול לשתות, יכול לכפר עוונות"**. **"אז א גיטער יוד טיט א טרינק וויין, קען ער מוחל עוונות זיין"** (תני מוה"ר קיז)].

כי **"זיין יש לו שני בחינות, זכה נעשה ראש"** וכו' (יומא עו:), וכשנעשה ראש, בחינות **'מחין'** - על-ידייה יכול לכפר עוונות, כמו שכתוב (משלי טז, יד): **"ואיש חכם יכפרנה"**.

וזהו (במדבר יד, כ): **"ויאמר ה' סלחתי כ'דברך"** - ראשי-תבות **"בוס"י** (תהלים כג, ה - **"בוס"י רוי"ה"**). - **"כדברך"** - **"דב"ר" ראשי-תבות: "דשנת בשמן ראשי"** (תהלים שם), בחינת שלמות המחין, בחינת **'שמן' וכו'**.

וזהו: **"סלחתי כדברך"** - שהסליחה כד'ב'רך דיקא כפי בחינת **"דשנת בשמן ראשי"** שאתה זוכה, הינו: כפי המחין שזוכה הצדיק האמת על-ידי שתית היין, כמו-כן זוכה לסליחות עוונות - כי עקר הסליחה, על-ידי החכמה והמחין הקדושים שמקבל.

מא. ח"ב סו - כשנתרצה הקדוש-ברוך-הוא לישראל ביום-הכפורים ואמר: **"סלחתי כדברך"** (במדבר יד, כ - על-פי רש"י כיתשא לג, יא; עקב ט, יח), אזי כפיכך נגדל **"שמו יתברך המשתף בשמנו"** (ירושלמי תענית יא).

ועל-יך נצטוו תקף אחר יום-הכפורים על שבת (שמות לה, א-בג), - כי **"שבת שמא דקדשא-ברוך-הוא"** (זהר יתרו פח: פנ"ל). ועל-יך קורין מחרת יום-הכפורים **"שם ה'"** - כי אחר המחילה והסליחה שנעשה ביום-הכפורים, נגדל שם ה'.

ואראה לה את היהודים שמתו במדבר, הלכתי וראיתם, והיו פניהם צהובות כשתני יין]. - הינו שהראה לו הרשעים שאינם דבקים בצדיקים, והם נקראין "מתי מדבר", פי "מדבר לא היתה רוח צפונית מנשבת בו" (יבמות עב). הינו בחינת 'רוח החיים דקדשה', בחינת "רוח צפונית שהיתה מנשבת בכנור של דוד" (ברכות ג) כנ"ל.

והרשעים הללו שאינם דבקים בצדיקים, ואין להם הרוח דקדשה, והם "בחינתם קרואים מתי" (שם יח). והראה לו מהיכן מגיע להם שלמות החסרון. - וזהו שהראה לו: "דהו דמו במבסמי", פרש רבנו שמואל: "כשתני יין" - בחינת 'עשו אדמוני', שהוא הרב דקלפה, אשר משם מקבלין הרשעים הרוח החיים שלהם להשלים החסרון.

מצות 'נסכים' (במדבר טו, א-טז)

מה. ח"א מא - "הרוצה לנסף יין על גבי המזבח, ימלא גרוגס של תלמידי חכמים" (יומא עא). 'לנסף', הינו מ'לכח' ומ'משלה'. כמו שכתוב (תהלים ב, ו): "ואני נסכתי מלבי" וכו'. 'יין' זה בחינת 'בינה', שרש הבכורה, יין המשמה, 'מזבח' זה בחינת 'דינים'. 'תלמידי חכמים', הם בחינת 'נצח הוד'.

וזהו פרושו: הרוצה להמליך ולהמשיל ולהמתיק הדינים על-ידי שרשם, שהוא יין המשמה - מה יעשה? - עצה טובה על-זה: "ימלא גרוגס" - על-ידי רקודין, או על-ידי פדיון (עין בפנים).

מו. ח"א מט, בסוף - "הרוצה שינסף יין על-גבי המזבח ימלא גרוגס של תלמידי חכמים יין" (יומא עא). - פי עקר האלקות הוא בלב, הינו החכמה שבלב. פי קדם הבריאה היה אור הקדוש-ברוך-הוא אין-סוף. נמצא כשהלב בבחינת (תהלים קט, כב): "ולבי חלל בקרבי", הוא בחינות 'בריאת העולם'. ולהפך כשהלב אטום בבחינת "ערלת לב" (דברים י, טז), הוא מקלקל את הבריאה. ועל-כך הצדיק שלבו פתוח בחכמה, על-ידי זה יוכל לחדש מעשה בראשית, ולעשות נסים ונפלאות בעולם. פי לב הצדיק הנ"ל, הוא בחינת 'בריאת העולם' כנ"ל.

וזה פרוש מה שאמרו רז"ל (סכה מט): "חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן" (שירי-השירים ג, ב), אלו הישיתין שמנקבין ומחללים עד התהום - הינו בחינות: "ולבי חלל בקרבי" (תהלים קט, כב), פי "תהום דא לבא" (זהר, ו) וזה (סכה שם): "חלאים מעשה ידי אמן, מעשי ידי אמנותו של הקדוש-ברוך-הוא", הינו: שבחינות 'חלאים', הינו "שמחללין עד התהום",

בחינות: "ולבי חלל בקרבי", זה בחינת 'בריאת העולם'. פי בחינות "ולבי חלל", "חלאים שמחללין", הוא ממש "מעשה ידי אמנותו של הקדוש-ברוך-הוא", פי זה הוא 'בריאת העולם'.

וזהו: "הרוצה לנסף יין וכו' ימלא גרוגס" וכו'. פי "גרוגס" - הוא בחינת "שיתין שמחללין עד התהום", הם 'קנה ולבא'. ועל-ידי היין נפתח 'חלל הלב', בבחינת: "ולבי חלל בקרבי", פי "חמרא וריחני פקחין" (סנהדרין ע). ועל-כך: "כל הממלא גרוגס וכו' - כאלו מנסף יין על-גבי השיתין שמנקבין ומחללין עד התהום".

מו. ספורי מעשיות, מעשה ד 'ממלך שגזר ש'מד' - "ואני נסכתי מלבי על ציון הר קדשי" (תהלים ב, ו). אפשר הרמז בזה: פי הדמות אדם שהעמיד המלך על הר גבוה, את זה לעמת זה, פי הוא כנגד המלך על ציון הר הקדש, פי שם כלולים כל חלקי עולם וכו', וזהו 'הר'. 'נסכתי' - לשון 'נסף ויצק' (בראשית לה, יד).

"והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה וכו'; ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה וגו'" (במדבר טו, יט-כ) - מצות חלה

ב'זהר' (שלח קעד. - רוב הדברים שרבנו ז"ל מביא כאן בהתורה, הוא מהזהר הזה: "ראשית עריסותיכם חלה תרימו" וגו', פקודא דא: להפריש חלה לכהן. חלה הכי חושבניה, מ"ג ביצים וחומש ביצה, חד מחמש. ואית חומש חד מן חמשי, דאיהו י'. ודא סימן מגין, דאיהו מ'יכא"ל ג'בריא"ל נזריא"ל. - חלה, שכונתא. דבאתר דאלין מלאכי תמן, אבהן תמן, ובאתרא דאבהן תמן, שכינתא תמן. ובה "ויחל", בה צלינא, הדא הוא דכתיב: "ויחל משה את פני ה' אלקיו" (שמות לב, יא), "ה' אלקים אתה החלות להראות את עבדך" (דברים ג, כד). ובה חלה זכות אבות. ובה תמה זכות אבות לרשעים, דהו מקבלים אנרייהו בהאי עלמא. דמסטרא דימינא, דתמן י' דאיהו חכמה, שרונתא דשקא דידוד, דאיהו אחזי זכותא על בנהא מימינא, דתמן רמ"ח פקודין דעשה. מסטרא דאת ה' בתראה, דאיהי לשמאלא דגבורה, דתמן לא תעשה, דאינון שס"ה, דתמן נדונין רשעים גמורים, תמה לון זכות אבות, ואתהפך לון שם ידוד, הוה י'. ואוליפנא מהמן הרשע: (אסתר ה, יג): "זכל זה איננו שנה ליי".

מה. ח"א נה, ח - על-ידי תפלה בתקונו, מתנוצץ אור זכות אבות, בבחינת: "חלה זכות אבות" (זהר שלח קעד). פי "חלה זכות אבות", על-ידי "ויחל משה" (שמות לב, יא), בחינת 'תפלה'. "ובאתר דאבות תמן, שכינתא תמן" (זהר שם), שהיא בחינת 'חלה', שהיא "גם זאת" (ויקרא כו, מד). פי "ג'ם" בחינת 'חלה', שהיא שעור מ"ג ביצים.

והוא בחינת 'ירשת ארץ-ישראל', פי זאת המצוה נצטוו שיעשו תבה, כמו שכתוב (במדבר טו): "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה, מראשית

עריסותיכם חלה תרימו תרומה" (במדבר טו, י"ט). פי
 "באתר דאבהו תמן, שכנתא תמן", דהיא בחינת
 'חלה', היא ארץ-ישראל.

ועלידי בחינת ארץ-ישראל - לא די שגזול מרעי
 עין של רשעים, אלא גם רואה בהם מה שהם רצו
 לראות בו. ועד עכשו עברו "משפיות לבם" (תהלים עג, ז),
 שהשיגו יותר ממה שהתאוו. ועכשו עלידי "ויחל",
 עלידי "חלה זכות אבות", עלידי 'חלה תרומה',
 עלידי ארץ-ישראל, נעשה לבם "תוחלת ממשכה
 מחלת לב" (משלי יג, יב).

"ואם נפש אחת תחטא בשגגה" (במדבר טו, כז)

מט. ח"א יט, בסוף - ה'שוגג, יש בו טוב ורע,
 שהמעשה הוא רע, וכונתו טוב, בחינת 'תרגום',
 בחינת 'עץ הדעת טוב ורע', שמערב טוב ורע.
 ולהעלות הטוב מן התרגום, הוא עלידי תקון
 השגגות, שצריך לתקן כל מה שחטא בשוגג.

"והיה אם מעיני העדה" (במדבר טו, כד)

ג. ח"א צד - ה'עין' הוא 'הכמה', פי 'הכמי העדה'
 נקראים "עיני העדה" (במדבר טו, כד). וכשיש לו עין
 פזה, כשסתפל בדבר מהעולם, בודאי נתעלן
 הניצוצות.

נא. ח"ב טז - בשביל זה נקראים הצדיקים "עיני
 העדה" (במדבר טו, כד - עין בבא-בתרא ד). פי עלידם
 נפתחין העינים. שכל מי שמתקרב ונכלל בזה החן
 האמת של הצדיק האמתי, נפתחין עיניו, ורואה
 ומסתפל על עצמו איך הוא אוהו בכל המדות
 שנמשכין מארבעה יסודות, שהם נמשכין מהצדיק,
 וגם יכול לראות ולהסתפל בגדלת השם ולהסתפל
 בעולם. - ואזי יש להעולם 'בעל-הבית' שהוא משגיח
 על העולם וכו'.

"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם
 אשר אתם זנים אחריהם" (במדבר טו, לט)

נב. ח"א ז, ד - עקר הנאוף תלוי בעינים, כמו
 שאמרו (ברכות יב: סוטה ט): "שמשון הלך אחר עיניו",
 וכמו שכתוב (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם
 ואחרי עיניכם".

נג. ח"א לו, ב - בשביל זה דרשו חז"ל (ברכות יב:) על
 פסוק: "אחרי לבבכם" וכו' (במדבר טו, לט) - "אחרי
 לבבכם" זהו מינות, 'ואחרי עיניכם' זו נאוף". גם
 "שמשון הלך אחר עיניו" (שם, וסוטה ט:), גם 'בלעם'
 וכו'.

נקרא "שתם העין" (במדבר כד, ג), מחמת שהוא פלליות
 מדה רעה של מדות רעות של השבעים לשון.

נד. ח"א קכח - איתא בגמרא (יומא סט:): לענין היציר-
 הרע דעברה, דהינו של תאות המשגל: "בחלינהו
 לעינה ושבקוהו" [סמו עיניו בכחול, והשאירו אותו]. נמצא:
 שאף-על-פי שסמו עיני היצירה-הרע של נאוף, אף-
 על-פי-כן נשא.

וזו בחינת מה שנמצא לפעמים באנשים הפזרים
 קצת - שמחמת שגוגע יראת-השם בלבם, הוא
 משפיל עיניו ואינו מסתפל בנשים, ואף-על-פי-כן
 הוא גונב את העין כלא-חריד, ומסתפל מן הצד. והוא
 בחינת: "בחלינהו לעינה דיצרא" - שמסמא עיני
 היצירה-הרע. שרוצה להסתפל, והוא מסמא עיניו על-
 ידי שמונע עצמו מלהסתפל, ואף-על-פי-כן נשא
 היצירה-הרע, פי מסתפל מן הצד כלא-חריד.

נה. ח"ב עב - עלידי פרישות וקדשת המנהיג
 האמתי, הוא יכול לחזות ולהסתפל בכל אחד
 מישראל, ולחלק הגדלה לכל אחד, עלידי
 ההסתכלות לבד.

ועל-כן 'משה רבנו' שהיה קדוש ופרוש גדול מאד על-פי
 הדבור, היה יכול לחזות ולהסתפל בישראל, ולחלק להם
 הגדלה עלידי-זה, פי עקר הסתכלות הנ"ל היא על-
 ידי קדשה ופרישות מתאוה זו. פי תאוה הזאת היא
 בחינת 'פגם העינים', כמו שכתוב (במדבר טו, לט): "ולא
 תתורו וכו' ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם".

ועל-כן צריך לקדש עצמו ביותר בפרישות גדול
 מזאת התאוה, ואז יש לו עינים זכים לחזות
 ולהסתפל ולתן הגדלה לכל אחד פראוי לו עלידי
 הסתכלותו לבד, ואז דוקא הוא יכול להיות מנהיג
 ישראל.

וכשאינן לישראל 'מנהיג' ו'משגיח' פזה - באמת כל
 העולם מערב ומבלבל, וכל הרוצה לטל את השם
 נוטל, כמו שמתנהג עכשו בעונותינו-הרבים. פי
 ישראל צריכין שיהיה עליהם 'משגיח', שישגיח
 ויראה בהם שיעמד בלא-אחד על מקומו הראוי לו
 באמת, והמשגיח הזה יהיה פרוש וקדוש גדול,
 בבחינת קדשת ופרישות משה, ואז יכול להנהיג את
 ישראל לתן לכל אחד גדלה פראוי לו עלידי
 ההסתכלות לבד.

נו. שיחות הר"ן קו - יש חכם שהוא חכם אפלו
 בחכמות התורה, ואין לו אמונה בהשם, ונקראים "בעלי
 ראתן" (פתיבות עז:). - פי חכמה אמתית דהינו עם

אמונה, נקרא ראיה, כמו שכתוב (קהלת א, טז): "ולבי ראה חכמה" וכו'. ולעמת זה החכמים שאין להם אמונה, נקראים "פעלי ראתן", שיש להם שרץ במחם (רש"י שם), הינו שיש להם טמאה וכפירה במחם. - וצריכין להרחיק מאנשים אלו אפלו משכונתם, כי הבל פיהם מזיק לאדם כשר שיפל לתאות נאוף.

ועל"פן הם נואפים, כי נאוף תלוי בעינים. כי חכמת אמת שהיא בחינת ראיה, בחינת עינים, נאמר (איוב לא א): "ברית פרתי לעיני" וכו'. אבל הפעלי ראתן הם נואפים. - וזה שדרשו רז"ל (ברכות יב: על במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם זהו מינות, ואחרי עיניכם זהו נאוף", כי זה תלוי בזה כנ"ל. ועל"ידי חכמה עם אמונה נצול.

ספר המדות, עניני שמירת עינים' - [א] המסתכל בעקבה של אשה ובאשתו נדה, הוי לה בנים שאינם מהגנים (בנים טז). [ב] על"ידי עינים, הלב מתאנה (הרהורים כג). [ג] תאות נאוף אינו נרחק מן האדם, אלא על"ידי הרחקת ראות העין והמחשבה (נאוף ט). [ד] מי שאין מסתכל על נשים, זוכה שזרעו יחברו פרושים על התורה (נאוף ח"ב יט; ספר ח"ב ה).

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת" (במדבר טו, לח) - מצות ציצית

נז. ח"א ז, דה - על"ידי מצות ציצית, שהוא בחינת עינים - האדם נצול מעצת הנחש, מנשואין של רשע, מבחינת נאוף.

כי ציצית שמירה לנאוף - כמוכא בתקונים (לז) - על בראשית ט, כג): "ויקח שם ופת את השמלה וישימו על שכם שניהם" - זה בחינת ציצית. וערות אביהם לא ראוי - כי ציצית מכסה על עריון. אבל הם' דהוא יצ"הרע דמחמם גופה דברינש בעברה - הוא ארור, כמו שכתוב (שם שם, כה): ארור כנען, כמו שכתוב (שם ג, יד): ארור אתה מכל הבהמה.

והשמלה, הינו ציצית - הוא שמירה מעצת הנחש, מזהמת הנחש. - ויכול לקבל העצות מצדיק, שהוא כלה זרע אמת (ירמיה ב, כא).

וזה פרוש (בבא בתרא עד): "אזלי וחזאי דהדרן לה עקריבי, וקימו כי חמרי חורתא" [הלכתי וראיתי שקסובבים אותו עקרבים, ונגבהם הוא כחמורים לבנים] - זה בחינת ציצית, שהוא שמירה מעצת הנחש, מנאוף, כמו שאמרו חז"ל (מנחות מג): "איזה ענשו גדול, של לבן או

של תכלת. משל לאחד שצוה להביא לו חותם של זהב הינו תכלת, וחותם של טיט הינו לבן". וזה: חמרי - לשון חמר וטיט. חורא - הינו לבן, כי עכשו זה עקר הציצית.

"ושמעתי בת"קול שאומרת, אוי לי שנשבעת" (בבא בתרא שם), פרש רשב"ם: "על הגלות" - הינו על"ידי ציצית יכולין לבוא לעצת צדיקים, לבחינת אמת. ועל"ידי אמת פאים ל'אמונה'. ועל"ידי אמונה פא ה'נאלה'.

וזה ששמע חרטת השם יתברך על הגלות - כי ה'ציצית' שהם חמרי חורא - גרם בל"זה.

וזהו (רות ג, ט): "ופרשת כנפך על אמתך" - כי ציצית דקדשה' שהם כנפי מצוה" (תקוני זוהר כה: כו) - הוא שמירת הברית, והוא בחינת זיווג דקדשה'.

נח. ח"א ז, בסוף - סגלה לחולה, להסתכל על הציצית. והסוד בפסוק (בראשית מח, ב): "הנה בנה יוסף בא אליך" - כי כל אלו התבות מרמזין על הציצית, דהינו מנזן החוטין והחליות והקשרים, כמבאר ב'פרי עץ חיים' (שער הציצית פ"ד, בהנ"ה). - וזהו: "הנה בנה יוסף בא אליך" - דהינו בחינת ציצית, בחינת שמירת הברית (עין שם באות ה) - על"ידי זה: "ויתחזק ישראל".

נט. ח"א ח, ח"ט - ארבע ציצית הם בחינת הרוח חיים, כמו שכתוב (יחזקאל לו, ט): "מארבע רוחות באי הרוח", שעל"ידי זה מכניעין הרוח סערה, הרוח של המתנגדים החולקים על הצדיקים אמתיים, שממשיכין אריכת הרוח שלהם מהרב דקלפה, בחינת: "עשו איש שער" (בראשית כז, יא). ועל"פן ציצית הוא לשון שער, כמו שכתוב (שם ח, ג): "ויקחני בציצת ראשי" - כי על"ידם נכנע "עשו איש שער", בחינת רוח סערה.

וזה בחינת טלית לבן, שנתעטף הקדוש ברוך הוא וסדר שלש עשרה מדות (ראש השנה יז): כי השלש עשרה מדות הן בחינות הרוח חיים דקדשה (עין בפנים).

וזהו בחינת טלית, שהוא ארבע פנפות, בחינות הרוח מארבע רוחות כנ"ל. - והינו טלית לבן, הפך בחינות רוח דקלפה, בחינת עשו, שהוא אדמוני כלו באדרת שער" (בראשית כה, כה), ופרש רש"י: "כטלית". בחינת טלית דקלפה, שהוא בחינת טלית אדום, שמשם נמשך הרוח של הרשעים. ועל"ידי טלית דקדשה, בחינת טלית

לְבָן, מְכַנְיַעֵין אוֹתוֹ, כִּי מִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַרְוּחֵי־חַיִּים דְקַדְשָׁה, שֶׁהוּא בְחִינַת שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים פְּנ"ל.

וְעַל־כֵּן "נִתְעַטֵּף הַקְדוּשָׁתִי בְּרוּחֵי־הוּא בְּטָלִית לְבָן" דִּיקָא וְכו' - כִּי עַל־יְדֵי טָלִית דְקַדְשָׁה, בְּחִינּוֹת 'מְקִיף', בְּחִינַת הַרְוּחֵי־חַיִּים, בְּחִינּוֹת (קִהְלַת א. ו): "סוֹבֵב סָבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ" - נִכְנַע טָלִית דְקַלְפָּה, בְּחִינַת הַרְוּחַ דְקַלְפָּה.

וְזֵהוּ (אִיּוֹב לז, יג): "לֹאֲהוּ בְכַנְפוֹת הָאָרֶץ וַיִּנְעְרוּ רִשְׁעִים מִמֶּנָּה" - כִּי עַל־יְדֵי הָאָרְבַּע כְּנָפוֹת, בְּחִינַת הַרְוּחֵי חַיִּים דְקַדְשָׁה, בְּחִינַת הָאָרְבַּע רִאשִׁים (עַנֵּן שֶׁם בְּהַתּוֹרָה) - עַל־יְדֵם "וַיִּנְעְרוּ רִשְׁעִים", בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמז, ו): "מִשְׁפִּיל רִשְׁעִים עַד־י אֶרֶץ" וְכו'.

וַיִּנְקַת הַבּוֹגְדִים וְהַרְשָׁעִים - הוּא מִבְּחִינַת 'פְּגַם הַבּוֹגְדִים, דְּהֵינּוּ 'פְּגַם הַצִּיצִית', שֶׁהֵם בְּכַנְפֵי הַבְּגָד, דְּהֵינּוּ מִפְּגַם הָאָרְבַּע יְסוּדוֹת שֶׁאֲחִיזָתָן וְשִׁרְשָׁם הֶעָלְיוֹן הוּא בְּחִינַת 'אָרְבַּע צִיצִית'.

וְזֵה פֵרוּשׁ (בְּבֵא־בְתָרָא עג): "פִּסְקֵי חֲדָא קִרְנָא דְתַבְלָתָא דְחַד מִנְיָהוּ" [חֲתַכְתֵּי אֶת כְּנָף הַטָּלִית שֶׁנִּהְיָ בָּהּ תַבְלַת, שֶׁל אֶחָד מֵהֶם] - הֵינּוּ: שֶׁפִּסְק אֶחָת מִן הַצִּיצִית שְׁלָהֶם, שִׁזָּה בְּחִינַת מַה שֶׁפִּסְק וְשִׁפַּר הַמִּדָּה רָעָה מֵאֶחָד מֵאָרְבַּע יְסוּדוֹת שֶׁהַגְּבִיר וְהַמְשִׁיךְ הַרְשָׁע עַל עַצְמוֹ, שֶׁהוּא הַצְנוּר שְׁלוֹ, כִּי כָל הַמִּדּוֹת־רְעוֹת נִמְשָׁכִין מֵאָרְבַּעַת יְסוּדוֹת, שֶׁשִׁרְשָׁם אָרְבַּע צִיצִית.

וְדִיקָא אַחַר 'צִיצִית מִצְרַיִם', שֶׁקִּבְּלוּ הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם הַרְוּחֵי־חַיִּים - אֲזִי נִתְבַטַּל בְּחִינַת 'מִקְצֵר רוּחַ' (שְׁמוֹת ו, ט). - וְעַל־כֵּן נִזְכָּר 'צִיצִית מִצְרַיִם' בְּפָרְשַׁת 'צִיצִית' (בְּמִדְבָר טו, מא), כִּי 'צִיצִית' בְּחִינַת הַרְוּחֵי־חַיִּים וְכו'.

פ. ח"א יד, ה - עַל־יְדֵי שְׁמִפְשִׁיטִין וּמִשְׁלִיכִין מְעַלִּיהֶם הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים, נִתְבַטַּלִים כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַמְּסָכִים הַמְּבַדִּילִים בֵּינָם לְבִין הַקְדְּשָׁה. וְזֵה (ישַׁעְיָה נח, יג): "וּכְבַדְתוּ", "כַּפְּדָהוּ בְכַסּוֹת נָקִי" (זֶהר יתרו צג). "כַּסּוֹת נָקִי" - הֵינּוּ: לְהַשְׁלִיךְ 'הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים' (זְכַרְיָה ג, ד), כִּי זֶה עֵקֶר 'כְּבוֹד הַשָּׁם־יִתְבַרְךָ'. - וְזֵה שְׁמוּבָא בְּזֵהר (יתרו צג): "כַּסּוֹת נָקִי, דָּא כְּנָפֵי מַצּוּה" - הֵינּוּ 'שְׂכִינָה', הַנִּקְרָאת 'מַצּוּה'.

סא. ח"א יח, ו"ז - "מֵאִי אֵית לְכוּ בְּהַדֵי קַרְטָלִיתָא דְדְבִיתָהוּ דְרַבִּי חֲנִינָא בְּיָדוֹסָא, דְעֵתִידָה לְשַׁדְיָא תַבְלָתָא בַּהּ לְצַדִּיקֵי לְעֵלְמָא דְאַתִּי" (בְּבֵא־בְתָרָא ע"ד). - "לְצַדִּיקָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי" - שֶׁהַצַּדִּיקִים מְשִׁיגִים הַתַּבְלִית, שֶׁהוּא 'עֵלְמָא דְאַתִּי'.

וְהַתַּבְלִית 'נִקְרָא תַבְלָת' - כִּי הַתַּבְלָת מְעַרְב 'שָׁחַר עִם לְבָן, וְהוּא גִּוֹן שְׁבִין שָׁחַר וְלְבָן, וְכַשְׁנִתְחַפֵּר שָׁחַר וְלְבָן, כְּמוֹ הַפֶּתַח שֶׁהוּא בְּחִינַת שָׁחַר עַל־גַּבֵי לְבָן - בּוֹדָאי תַחֲתִיּוֹת הָאוֹת הַדְּבוּק וְקָרוֹב לְהַנִּיר שֶׁהוּא לְבָן, בְּמִקּוֹם הַדְּבוּק וְהַקָּרוֹב - שָׁם הֵם מְעַרְבִים 'שָׁחַר עִם לְבָן, בְּבְחִינַת 'תַבְלָת'. וְתַחֲתִיּוֹת הָאוֹת' הוּא הַסּוּף וְהַתַּבְלִית. - כִּי כִשְׁהַסּוּפֵר כּוֹתֵב וּמַעֲמִיד הַקְנָה וְהַעֵט עִם הַדִּיו עַל הַנִּיר - בּוֹדָאי הַדִּיו רְחוּק מִהַנִּיר מְעַט, עַד שֶׁהַסּוּפֵר מַעֲמִיק הַעֵט עִם הַדִּיו בְּתוֹךְ עֵמֶק הַנִּיר, וְאֲזִי נִדְבָק שְׁחָרוֹת הַדִּיו בְּעֵמֶק בְּקָרוֹב גְּדוֹל.

נִמְצָא: שֶׁהַקָּרוֹב הוּא סוּף וְתַבְלִית, וּבְמִקּוֹם הַקָּרוֹב, שָׁם הַנִּיר וְהַדִּיו מְעַרְבִים בְּבְחִינַת 'תַבְלָת' פְּנ"ל - כִּי כֵן הַדְּבָר: שֶׁהַתַּבְלִית שֶׁהוּא 'סוּף הַמַּעֲשָׂה, הוּא בְּמַחְשָׁבָה תַחֲלָה וְקָרוֹב לְהַמְחָשָׁבָה, פְּנ"ל.

[פֵרוּשׁ מוֹהֲרַנְי"ת ז"ל בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה: כִּי 'סוּף הַמַּעֲשָׂה' הוּא בְּחִינַת 'שְׁחָרוֹת', וְתַחֲלַת הַמְחָשָׁבָה הוּא בְּחִינַת 'לְבָן הַעֲלִיּוֹן, כְּפִדּוּע. נִמְצָא: שֶׁסּוּף הַמַּעֲשָׂה שֶׁהוּא הַתַּבְלִית, שֶׁהוּא בְּמַחְשָׁבָה תַחֲלָה וְקָרוֹב לְהַמְחָשָׁבָה - הוּא בְּחִינַת 'תַבְלָת', שֶׁהוּא 'חֹבֵר שָׁחַר וְלְבָן'. (עֵינ עוֹד בְּפָנִים בְּאַרְכִּיּוֹת בְּאוּר מֵאִמֵר הַחֲז"ל הַנ"ל).

סב. ח"א מט, ז - וְזֵה בְּחִינַת 'צִיצִית', הֵינּוּ בְּחִינַת 'תַבְלָת', "דְּאֲכִלִי כְּלָא וְשַׁצִי כְּלָא" (זֶהר בְּרֵאשִׁית נ: נא: שְׁלַח קַעֲוָה. פְּנִיחַס רנז). כִּי עַל־יְדֵי הַתְּגַלּוֹת 'מְלָכוֹת דְקַדְשָׁה' יִתְבַטַּל 'מְלָכוֹת דְסִטְרָא־אַחְרָא'. "אַבֵּל יִשְׂרָאֵל הַדְּבוּקִים בַּהּ יִקְבְּלוּ חַיּוֹתָם, וְאַתָּם הַדְּבֻקִים בַּהּ יִלְקִיכֶם" (דְּבָרִים ד, ד), שֶׁהוּא בְּחִינַת 'תַבְלָת', דְּאֲכִלִי כְּלָא וְשַׁצִי כְּלָא, אֶף־עַל־פִּי־כֹן: 'חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם" (זֶהר בְּרֵאשִׁית נ:).

וְזֵה בְּחִינַת 'כְּלָה' - בְּחִינַת 'תַבְלָת', "דְּאֲכִלִי כְּלָא וְשַׁצִי כְּלָא". בְּחִינַת (יְרֵמְיָה ל, יא; מו, כח): "כִּי אַעֲשֶׂה כְּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם".

וְזֵה (שְׁמוּאֵלִב יג, לט; וְעַל־פִּי רַש"י שָׁם): "וְתַבְלָת נִפְשׁ דְּוֹד". "נִפְשׁ דְּוֹד" - הִיא בְּחִינַת 'תַבְלָת' (עֵינ זֶהר שְׁלַח קַעֲוָה: 'תַבְלָת' הוּא רְזָא דְדוֹד מְלִכָא), "דְּאֲכִלִי כְּלָא וְשַׁצִי כְּלָא".

וְזֵה בְּחִינַת (בְּרֵכּוֹת ג): "רוּחַ צְפוֹן הֵיחָה מְנַשְׁבֶּת בְּכַנּוֹר שֶׁל דוֹד, וְהֵיחָ מְנַגֵּן" - "רוּחַ צְפוֹן" - זֶה בְּחִינַת 'דִּינִים גְּבוּרוֹת', בְּחִינַת 'תַבְלָת' - מִשָּׁם הַנְּגִינָה, בְּבְחִינַת (ישַׁעְיָה כד, טז): "מִכְּנַף הָאָרֶץ זְמַרְתָּ שְׁמַעֲנוּ" - 'מִכְּנַף' דִּיקָא, בְּחִינַת 'תַבְלָת'. וְשָׁם בְּחִינַת (שְׁמוּאֵלִב כג, א): "נְעִים זְמֵרוֹת יִשְׂרָאֵל".

וְזֵה בְּחִינַת ה', ד"לָת עִם יו"ד. דְּלָת' - זֶה בְּחִינַת 'דְּלָת כְּנָפוֹת, בְּחִינַת "מִכְּנַף הָאָרֶץ". יו"ד' - זֶה בְּחִינַת 'עֲשָׂרָה מֵינֵי נְגוּנָא, בְּחִינַת: "זְמַרְתָּ שְׁמַעֲנוּ".

וְעַל כֵּן צִיצִית קוֹדֵם לְתַפְלִין, בְּבַחֲנִית (שִׁירֵי הַשִּׁירִים ב, ו): "שָׁמְאוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי", וְאַחֲרֵיכֶן "וַיִּמְנוּ תַחֲבֻקְנֵי". כִּי 'שָׁמְאוֹ' - הוּא בַחֲנִית 'דִּין', בַּחֲנִית 'צְמֻצוּם', שֶׁהוּא בַחֲנִית 'צִיצִית'. וַיִּמְנוּ - הוּא בַחֲנִית 'מַחֲיוֹ', בַּחֲנִית 'תַּפְלִין'.

סד. סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ד מַמְלָךְ שְׁגוֹר שְׂמֵד - כְּשֶׁבָּא הַחֶכֶם לְבֵיתוֹ, הָיָה תְמוּנָה בְּעֵינֵי הַשָּׂרִים: "הֲלֹא הָיָה נִשְׁמָר מִשׁוֹר וְשָׂה, וְאֵיךְ בָּא שִׁיחָה נִכְרַת הוּא וְזָרְעוֹ"!

עֵנָה הָאֲנוּס וְאָמַר: עַל-יְדֵי נִכְרַת, כִּי הַחֲזוּזֵי-כּוֹכְבִים רָאוּ, וְלֹא יָדְעוּ מָה רָאוּ - כִּי 'שׁוֹר' עוֹשִׂין מַעֲוָרוֹ תַּפְלִין, וְשָׂה' עוֹשִׂין מַצְמָרוֹ 'צִיצִית' לְטַלִּית' - וְעַל-יְדֵיהֶם נִכְרַת הוּא וְזָרְעוֹ, כִּי אוֹתָן הַמַּלְכִּים שֶׁהֵיוּ יְהוּדִים דָּרִים בְּמַדִּינָתָם, שֶׁמְלַבְּשִׁין בְּטַלִּית וְתַפְלִין, הֵיוּ הוֹלְכִים דֶּרֶךְ הָאֵשׁ, וְלֹא הָיוּ נִזְקָקִים כָּלֵל. וְהוּא נִכְרַת, עַל-יְדֵי שֶׁלֹּא הָיוּ רִשָּׁאִים יְהוּדִים שְׁלוּבְשֵׁין טַלִּית וְתַפְלִין, לִישֵׁב בְּמַדִּינָתוֹ.

וְעַל-כֵּן הָיוּ הַשׁוֹר וְשָׂה שְׁבַמְזֻלוֹת שׁוֹחֲקִים מִמֶּנּוּ - כִּי ה'חֲזוּזֵי-כּוֹכְבִים' רָאוּ, וְלֹא יָדְעוּ מָה רָאוּ, וְנִכְרַת הוּא וְזָרְעוֹ. (עִירֶשֶׁם הַרְמָזִים שֶׁל 'צִיצִית', בְּתַהֲלִים מְזֻמָּר ב).

ספד המזדות, עניני 'ציצית' - [א] בעוון ציצית, בנים מתים פשהם קטנים (בנים נו). [ב] 'אמירת פרשת ציצית' במסירות-נפש וביראה גדולה, גם 'הלבשת-ערומונים' - על-ידי-זה זוכה ל'בנים-זכרים' (בנים פה). [ג] המזולזל ב'מצות ציצית', אינו זוכה לקבורה (בגדים ח"ב ד).

וְזֶה פְרוּשׁ (תַּהֲלִים יט, ו): "לְשִׁמְשׁ שָׁם אֶהֱל בָּהֶם". כִּי ה'צִדִּיק' נִקְרָא 'שִׁמְשׁ' (קִקְלֵת א, ה; קְדוּשִׁין עב). וְזָרִיחַתוֹ שֶׁל הַצִּדִּיק, הֵינּוּ ה'שְׁגָתוֹ', אֵינּוּ אֶלָּא עַל-יְדֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְזֶהוּ: "אֶהֱל בָּהֶם" - 'אֶהֱל', לְשׁוֹן זָרִיחַתוֹ. 'בָּהֶם' - עַל-יְדֵי יִשְׂרָאֵל.

וְכַשִּׁי-יִשְׂרָאֵל חִסְדוֹ-שְׁלוֹם נִכְנָסִין בְּחֻמְרוֹת-חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁל הָאֲמוֹת - אַזִּי נוֹפֵל הַצִּדִּיק מִהַשְׁגָּתוֹ, וְנִתְחַפֶּה וְנִתְכַּסֶּה הַשְׁגָּתוֹ. וְכַשִּׁי-יּוֹצֵאִין יִשְׂרָאֵל מִחֻמְרוֹתָן שֶׁל הָאֲמוֹת. אַזִּי: "וְהוּא כֹחֶתָן יֹצֵא מִחֻפְתּוֹ" (תַּהֲלִים שם) - הַצִּדִּיק יּוֹצֵא מִהַחֻפֶּה וְהַמְכַסֶּה שֶׁהָיָה לוֹ עַד עַכְשָׁיו.

וְאִז (שם): "יִשְׁיֵשׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֶרֶץ" - כִּי הַצִּדִּיקִים הֵם "גִּבְרֵי כַח עֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַת בְּקוֹל דְּבָרוֹ" (תַּהֲלִים קג, כ). כִּי צָרִיד 'הַתְּגַבְּרוֹת' כְּדֵי לְרוּץ אֶרֶץ הַזֶּה שֶׁהֵיוּ יוֹכְלִים לִלְכֹּד בְּזִמְנֵי-הַזֶּה שֶׁהֵיוּ יִשְׂרָאֵל נִזְוָפִים, וְעַכְשָׁיו רָצִים בְּמַהֲרָתָם גְּדוֹל זֶה הַדֶּרֶךְ.

וְהַתְּגַבְּרוֹת הַזֹּאת - הִיא בַּחֲנִית 'צִיצִית', בַּחֲנִית 'תְּכֵלֶת', בַּחֲנִינּוֹת 'מְקִיפִים'.

וְזֶה (תַּהֲלִים יט, ז): "מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ וְתַקּוּפָתוֹ" - בַּחֲנִינּוֹת 'מְקִיפִים'. וְעַם בַּחֲנִית 'תְּכֵלֶת' הַזֹּאת, מְכַלִּים וְשָׂצִים הַעֲבוּרִים, בְּבַחֲנִית (יְרֵמְיָה ל, יא; מו, כח): "כִּי אֶעֱשֶׂה כָּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם".

וְזֶה (תַּהֲלִים שם): "וְאֵין נִסְתָּר מִחֻפְתּוֹ" - 'מִחֻפְתּוֹ' - זֶה בַּחֲנִית 'כְּלָה', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תַּהֲלִים נט, יד): "כְּלָה בַחֲמָה כְּלָה וְאֵינְמוּ".

וְזֶה טַעַם לָמָּה שׁוֹלַחַת הַכְּלָה לְהַחֲתוּ, 'טַלִּית' - כִּי הַצִּדִּיק מְקַבֵּל גְּבוּרָתוֹ עַל-יְדֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "לְשִׁמְשׁ שָׁם אֶהֱל בָּהֶם".

סג. ח"א נד, ג - המוֹרְעִים שְׂאִין לָהֶם הַשֶּׁכֶל לְהַעֲמִיק בְּרָמְזִים שֶׁמְרַמְזוּ לוֹ הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ בְּכָל דְּבָר - נַעֲשֶׂה אֶצְלָם כְּלִיזָה מְמִילָא - עַל-יְדֵי שְׁנָה, וְצִיצִית וְכוּ'. כִּי הַשְׁנָה וְכוּ'. וְצִיצִית וְתַפְלִין הֵם בַּחֲנִית "גְּדֻלַּת מְאֹד" (תַּהֲלִים קד, א). כִּי תַפְלִין וְכוּ', וְ'צִיצִית' הוּא בַּחֲנִית ה'צְמֻצוּם', בַּחֲנִית 'מְאֹד', כִּי 'תְּכֵלֶת פְּרִסְיָא דְדִינָא' (זֶהר שְׁלַח קעה), שֶׁהוּא בַּחֲנִית 'צְמֻצוּם'.

- הלימוד בגליון הזה -
 יהא לטובת ולעילוי נשמת איש צדיק תמים
 תרה"ג מוהר"ר אהרן גרשון מנחם
 ב"ר אפרים שמואל זצ"ל
 נלב"ע ח' אלול תשע"ח לפ"ק - תנצב"ה